

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİNE YOL AÇAN NEDENLERİN
TÜM BOYUTLARIYLA İNCELENEREK KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ
MEKANİZMALAR GELİŞTİRİLMESİ İLE ÇOCUKLARIN
TOPLUMSAL YAŞAMA ETKİN KATILIMLARININ SAĞLANMASI
İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379)
SAKARYA ÇALIŞMA ZİYARETİ TUTANAKLARI

----0----

11 Nisan 2026 Cumartesi

----0----

KONU

- Sakarya Valiliğinin, Sakarya İlinde Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Bilgilendirme Sunumu
- Sakarya Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) Çalışma Ziyareti

11 Nisan 2026 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.52

BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

---- 0 ----

(Sakarya Valiliği)

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Valim, Sakarya ilimizin kamu kurumlarının kıymetli yöneticileri, temsilcileri, Komisyonumuzun kıymetli milletvekilleri, değerli katılımcılar, kıymetli uzman arkadaşlarımız ve kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan Suça Sürüklenen Çocuklar Meclis Araştırma Komisyonu olarak bugün Sakarya'da sizlerle bir arada olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Bu anlamlı ziyaret için bizi davet eden ve sürecin her aşamasına katkı sağlayan Sakarya Milletvekilimiz Sayın Ali İnci Bey'e özellikle teşekkürlerimi ifade etmek isterim; bizim için çok verimli bir Sakarya programı hazırladı Sayın Vekilimiz.

Dün de Hendek'ten bayağı bir annemizi dinledik; biz Komisyonumuzun çalışmaları dâhilinde odak grup çalışmaları, işte, veriye dayanan anketler yaptığımız için oradan da çok kıymetli bir veri edinmiş olduk.

Komisyonumuz, çalışmalarının en başından itibaren yalnızca teorik değerlendirmelerle değil, sahadan beslenen, veri temelli ve çok boyutlu bir yaklaşımla ilerlemeyi ilke edinmiştir; bu kapsamda gerçekleştirdiğimiz saha ziyaretleri bizlere hem kurumlarımızın yürüttüğü çalışmaları yerinde görme hem de sahadaki gerçek ihtiyaçları doğrudan tespit etme imkânı sunmaktadır. Bugün Sakarya'da gerçekleştireceğimiz temaslar da bu açıdan son derece kıymetlidir. Gün içerisinde, özellikle "riskli" olarak değerlendirilen bölgeleri ziyaret edecek, sahadaki uygulamaları yerinde inceleyecek ve ilgili paydaşlardan doğrudan bilgi alacağız. Bu süreçte elde edeceğimiz gözlem ve veriler Komisyonumuzun hazırlayacağı nihai raporun hem gerçekçi hem de uygulanabilir olmasına önemli katkı sağlayacaktır.

Kıymetli katılımcılar, Komisyonumuz bünyesinde yürüttüğümüz en önemli çalışmalardan biri de tutuklu, hükümlü ve çocuklara yönelik gerçekleştirdiğimiz saha araştırmasıdır; bu araştırma çocukların suça sürüklenme süreçlerini daha iyi anlamamıza imkân tanımaktadır. Araştırmamızda dikkat çeken çarpıcı sonuçlardan biri şudur: Çocuklara yönelttiğimiz "İşlediği suçun sonuçlarını önceden tam olarak bilseydin yine de bu suçu işler miydin?" sorusuna cevapların yaklaşık yüzde 82'si "Hayır." olarak gerçekleşmiştir. Bu veri bize çok açık bir gerçeği göstermektedir: Doğru bilgilendirme, erken farkındalık ve etkili rehberlik mekanizmalarıyla birçok çocuğun suça sürüklenmesini daha en başından önleyebiliriz. Bu noktada, çocukların suça sürüklenmesine neden olan risk faktörlerini de çok iyi analiz etmemiz gerekiyor. Aile içi sorunlar, ekonomik dezavantajlar, eğitimden kopuş, akran etkisi, madde kullanımı ve denetimsiz sosyal çevreler bu süreci tetikleyen başlıca unsurların arasında yer almaktadır. Dolayısıyla, meseleye yalnızca adli bir perspektiften değil; sosyal, eğitimsel ve psikolojik boyutlarıyla bütüncül bir şekilde yaklaşmak zorundayız; zaten Komisyon olarak da biz bu yaklaşımı benimsemiş durumdayız. Tam da bu nedenle bugün burada gerçekleştireceğimiz toplantıyı çok önemsiyoruz; kurumlarımız arası iş birliğinin güçlendirilmesi, mevcut uygulamaların değerlendirilmesi ve yerel düzeyde geliştirilen iyi örneklerin tespit edilmesi açısından bu buluşmaları son derece kıymetli buluyoruz. Bizler Komisyon olarak sahadan aldığımız bu güçlü geri bildirimlerle çocuklarımızı suça sürüklenmeden koruyan, sürüklenenleri ise yeniden topluma kazandıran daha etkili bir sistemin kurulmasına katkı sunmayı hedefliyoruz. Bu vesileyle, bizleri ağırlayan Sayın Valimize ve bütün kurum temsilcilerine ayrı ayrı teşekkür ediyor, toplantımızın hayırlı sonuçlara vesile olmasını temenni ediyorum; tekrar tekrar teşekkürlerimizle.

Sayın Valim, nasıl ilerleyelim? Kurum sunumları...

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Uygun görürseniz kurumlarımızın özet verilerini ve çalışmalarını anlatan bir sunumumuz var, Murat arkadaşımız onu sunacak.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tamamdır.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İsterseniz kıymetli basın mensuplarını salonun dışına davet edelim, kapalı devam edelim.

Buyurunuz lütfen.

SOSYAL ÇALIŞMACI MURAT ŞİMŞEK - Sayın Komisyon, Sayın Valim, kıymetli hazırun; Sakarya Valiliğinin düzenlediği Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Saha Çalışmaları Programı'na hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı programını arz ederim: Sakarya ilinde suça sürüklenen çocuklara yönelik sunulan hizmetlerin genel çerçevesinin arz edilmesi, mevcut uygulamaların değerlendirilmesi, hizmet sunumunda karşılaşılan sorunların tespiti, politika geliştirme süreçlerine katkı sağlamak.

Öncelikle ilimizin verilerinden başlamak istedik.

Sayın Valim, TÜİK verilerine göre 2025 yılının sonunda il nüfusumuz 1 milyon 123 bin 693 olarak belirlenmiş, bunların 268.562'sinin ise çocuk yaş grubunda bulunduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda baktığımızda, ilimizdeki çocuk yaş grubu nüfusu ilimizin toplam nüfusunun yüzde 70,9'unu oluşturmakta, bunların da suça sürüklenme riski olası yaş grubunu değerlendirdiğimizde ise yüzde 46'lık bir dilimde bulunduğunu gözlemlemekteyiz, 10-17 yaş grubu.

Sayın Valim, çocuk koruma alanındaki mevzuatlarımızı değerlendirdiğimizde çocuklarımızın fiziksel, duygusal ve sosyal gelişmelerini sağlayan, onların sağlıklı bireyler olarak yetiştirilmesini esas birime oturtan kanunlar bütünüdür. Ülkemizde yürürlükte olan yasal mevzuatı değerlendirdiğimizde, Çocuk Koruma Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Türk Ceza Kanunu, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu yürürlükte bulunmaktadır.

Çocuk koruma alanındaki paydaş kurumların çalışmalarını değerlendirdiğimizde, çocukları koruyucu, önleyici ve rehabilite edici hizmetlerin çok yönlü ve iş birliği içerisinde ele alındığı, bu kapsamda Çocuk Koruma Kanunu'na göre verilen koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla kurulan İl Koordinasyon Kurulumuzda hem paydaş kurumların çalışma alanlarındaki çocuk hizmetlerinin tanıtımı ve değerlendirilmesi hem de ortak alandaki çocuklara bütüncül bir bakış açısı getirmesi amacıyla önem arz etmektedir.

2026 yılı Emniyet ve Jandarmaya yansıyan çocuklara ilişkin istatistikleri incelediğimizde ise 2026 yılında İl Emniyet Müdürlüğümüze iletilen suça sürüklenen çocuk sayısının 274 olduğunu; bunlardan 48'inin hırsızlık, 89'unun fiziksel şiddet, 9'unun cinsel istismar, 26'sinin madde bağımlılığı, 20'sinin mala zarar verme, 82'sinin de kapsamlı suçlar olduğunu gözlemlemekteyiz. Bunların 6'sı Bakanlığımıza ait çocuk koruma müdahale birimlerine sevk edilmiş, 268'i ise ailesine teslim edilmiş.

Jandarmanın suça sürüklenen çocuk verilerini incelediğimizde, 2026 yılında 39 olayda 44 çocuğumuzun işlem gördüğünü; bu 44 çocuğun veri tasnifine baktığımızda, 1'inin hırsızlık, 4'ünün madde kullanımı, 2'sinin kasten yaralama, 3'ünün cinsel suçlar, 11'inin yasa dışı bulunma, 23'ünün de kapsamlı suçlar olduğunu görmekteyiz.

2026 yılından itibaren İl Emniyet ve İl Jandarma Komutanlığımıza vaka bildiri yapılan tüm çocuklara yönelik kapsamlı bir çalışma başlatılmıştır. Bu bağlamda, ilk üç ayda İl Müdürlüğümüze 380 vaka bildiri yapılmıştır; bunların 318'inin suça sürüklenen kapsamında, 62'sini ise mağdur çocuk kapsamında değerlendirildiğini görmekteyiz. Bu kapsamda yapılan çalışmalar neticesinde 10 suça sürüklenen çocuğumuza danışmanlık tedbiri, 7'sine eğitim tedbiri, 2'sine bakım tedbiri, 7'sine sağlık tedbiri talep edildiğini; 354 çocuğumuzun ise çocuk izleme programlarına dâhil edildiğini gözlemlemekteyiz.

İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün 2026 verilerini incelediğimizde ise -bu, suça sürüklenen çocuklara özgü veri değil, önce onu söylemek isterim Sayın Komisyon- 257 çocuk hakkında danışmanlık tedbiri, 290 çocuk hakkında eğitim tedbiri, 257 tane aile eğitim programı düzenlendiğini; 61 tane tedbirin ise risk faktörleri ortadan kalktığı için sonlandırıldığını gözlemlemekteyiz.

İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün devamsızlık verilerini incelediğimizde, 2025 ve 2026 eğitim öğretim yılı içerisinde 212.133 çocuğumuzun eğitimine devam ettiği, 11.735 çocuğumuzun on gün ve aşağısında devamsızlık durumunun bulunduğu, 8.424 çocuğumuzun özürle beş günden fazla devamsızlığı bulunduğu, özürsüz on günden fazla ve özürle yirmi günden fazla toplam devamsızlığı bulunan çocuk sayımızın 8.268 olduğunu, sürekli devamsız öğrenci sayısının 3.437 olduğunu, bu 3.437 sayısının çoğunluğunun ülkesine geri dönüş sağlayan yabancı uyruklu çocuklar ve sağlık sorunuyla eğitime devam edemeyen çocuklar olduğunu öğrendik.

İl Sağlık Müdürlüğümüzün verilerini incelediğimizde ise -son üç yıllık verileri- 2024 yılında 465 vaka bildiri yapılmış, bunlardan 14'ünün suça sürüklenen çocuk kapsamında olduğu; 775 vaka bildiri yapılmış 2025 yılında, bunlardan 17'nin suça sürüklenen çocuk mahiyetinde olduğu; 2026'da ise 206 çocuk vaka bildiri yapıldı, bunlardan da 3'ünün suça sürüklenen çocuk olduğu tespit edilmiş.

Sayın Komisyon, İl Müdürlüğümüzün çocuklara yönelik hizmetlerini arz edelim.

Öncelikle, İl Müdürlüğümüze vaka bildirim şemamızı görmektesiniz. İl Müdürlüğümüze kolluk kuvvetleri, gerçek kişiler, ihbar hatları ve mobil ekiplerimizin tespitleri neticesinde vaka bildiri yapılmakta, buna bağlı olarak İl Müdürlüğümüz ön incelemeleri eğer imkânlar elveriyorsa aile yanında çocuğu koruyucu ve destekleyici şekilde sürdürülüyor, eğer imkânlar elvermiyorsa çocukların aciliyetli olarak çocuk koruma kabul müdahale birimlerimize kabulü yapılarak orada sekiz günlük bir değerlendirme sürecine tabi tutuluyor. Burada yapılan işlemler neticesinde aileye dönüş, sosyal-ekonomik destek hizmetlerimiz veyahut mahkeme kararları ile koruyucu ve destekleyici tedbir kararları talep edilebiliyor. Sağ tarafta ise koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarımız ve bu tedbir kararlarıyla ilgili kamu kurumları belirtilmiştir.

Hizmet yaklaşımlarımızı 3 ana başlıkta değerlendirebiliriz: Önleyici, koruyucu ve rehabilite edici. Önleyici hizmetlerimizin başını 2022 yılında Bakanlığımızın koordinesinde yürütülen Çocuklar Güvende ekipleri oluşturmaktadır. Çocuklar Güvende ekibinde; İl Koordinatörü Başkanlığında il risk haritası oluşturularak ve dezavantajlı okullar belirlenerek yapılan plan doğrultusunda sokakta çalışan, yaşayan çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri ekiplerimiz; okulda risk altında olduğu düşünülen çocuklara yönelik ekiplerimiz bulunmakta; bu ekiplerin yaptığı tespit çalışmaları neticesinde tespit edilen çocukların değerlendirilmesi, rehberlik yapılması, uygun hizmetlere yönlendirilmesi amacıyla ise izleme ekiplerimiz bulunmaktadır. İlimizde bu kapsamda yapılan 2025 yılındaki hizmetler neticesinde sokakta çalışan, yaşayan çocuklara yönelik 40 çocuk tespiti yapılmış; bunlardan 26'sinin izleme faaliyetine, 6'sı hakkında danışmanlık tedbirine, 4 çocuk hakkında eğitim tedbirine, 1 çocuğumuz hakkında sağlık tedbirine, 1 çocuğumuz Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına yönlendirmeye; 2 çocuğumuzun da herhangi bir hizmete ihtiyaç duymadığı tespit edilmiş.

Okulda risk altında olduğu düşünülen çocuklara yönelik hizmet veren ekiplerimizde 9 ekipte 18 personelimiz görev yapmakta olup 2025 yılında 64 okul ziyareti, 2026'nın ilk üç ayında ise 7 okul ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Çocuklar Güvende izleme ekiplerinde 7 ekibimizde 14 personelimiz görev yapmakta; bu kapsamda, 455 çocuğumuzun izleme faaliyetleri yürütülmektedir. 2025 yılında 40 çocuğumuzun, 2026 yılında ise 33 çocuğumuzun risk faktörleri ortadan kalktığı gerekçesiyle izleme faaliyetleri sonlandırılmıştır.

Sakarya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüzün çocuklarımıza yönelik kurum bakımı hizmetlerini 2 ana başlıkta değerlendirmemiz mümkündür: Kurum hizmetleri ve aile odaklı hizmetler.

Kurum hizmetleri: Bakanlığımızın 1'den fazla, çocuklara yönelik kurum bakım hizmeti bulunmakta ancak ilimizde 3 tane çocuk bakım kuruluşumuz bulunmaktadır, bunlardan ilki Arifiye Çocuk Evleri Sitesi. 0-12 kız ve erkek, 13-18 kız çocuklarımıza hizmet veren 85 kapasiteli bir çocuk bakım kuruluşumuz bulunmaktadır. Sakarya Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğümüzde 13-18 yaş grubu erkek çocuklarımıza hizmet veren çocuk bakım kuruluşumuz bulunmaktadır. Bir de Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezimiz, ev tipi hizmet birimlerimizden olan 9 çocuk evimiz bulunmaktadır 54 kapasiteyle; bunlardan 5'i, erkek 4'ü kız çocuk evi olarak hizmet vermektedir.

Aile odaklı hizmetlerimizi inceleyecek olursak, bunlarda koruyucu aile hizmet modelimiz var. Burada 128 ailemizde 150 çocuk hizmet almaktadır. Evlat edinme hizmetlerinde ise 2026 yılında 6 çocuğumuz aile yanına yerleştirilmiştir. Aile odaklı çalışmalarımız, çocuklara yönelik danışmanlık tedbiri, bireysel danışmanlık tedbirlerimiz mevcuttur. Bunların yanı sıra, önleyici çalışmaları da desteklemek adına aile danışmanlığı ve aile eğitim programları bulunmakta, psikososyal destek ekiplerimizde ise çocuklara dayanışma grubu oluşturulmaktadır. Tüm hizmetlerimiz ücretsizdir.

Sakarya Emniyet Müdürlüğümüzün çalışmaları: Çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesine dair çalışmalarında Çocukların Eğitim Süreçlerinin Güvenliğine İlişkin Protokol kapsamında önleyici faaliyet olarak okullarda okul polisi, güvenlik ve eğitim koordinasyonu görevlendirilmiş; giriş ve çıkış saatlerinde denetimler yapılmış; Yunus ve Narkotik desteğiyle madde bağımlılığı alanında çeşitli uygulamalar gerçekleştirilmiş ve farkındalık faaliyetleri kapsamında güvenli internet, zorbalık ve suçtan korunmayla ilgili seminerler, eğitimler düzenlenmiş.

Sakarya İl Emniyet Müdürlüğü çocukları suça iten fiziksel, psikolojik, çevresel etkenlerin belirlenmesi ve o etkenlerin ortadan kaldırılması amacıyla Valilik bünyesinde Bağımlılıkla Mücadele İl Eylem Planı'na müdahil olduğu; bu kapsamda, farkındalık ve bilinçlendirme, dayanışma ve yönlendirme, meslek edindirme, sosyal, sportif, kültür ve gelişim faaliyetlerine katkı sunduğu; bunun yanı sıra, ilimizde 2 tane çocuk ve gençlerin korunmasına yönelik proje kapsamında "Güvenli Nesil, Güçlü Sakarya" "Zaferin Şehrinde Mutlu Yarınlar" Projelerinde meslek edindirme faaliyetleri, eğitim faaliyetleri, risk altında bulunan çocuk ve gençlere yönelik bilgilendirme faaliyetleri, spor eğitimleri, drama-tiyatro eğitimleri, sosyal, sportif, kültürel etkinlikler, vatandaşlık bilincini geliştiren etkinlikler yürütülmektedir.

Jandarma İl Komutanlığımızın çocuk olaylarındaki faaliyetlerini inceleyecek olursak; sorumluluk sahasında bulunan çocukların okullarında farkındalık eğitimleri; yüksek risk içeren park, bahçe, metruk bina, kahvehane gibi bölgelerde devriye ekipleriyle önleyici hizmetler ve okullarda veli toplantılarında irtibat kurulan velilere yönelik farkındalık eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

Ceza ve Tevkifevlerinin hizmetlerini inceleyecek olursak; 2023 yılından itibaren 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çocuk cezaevi açılmış, 2023 yılından itibaren mahkûm kabulüne başlamış. 98 kapasitesi bulunmakta, bu kapasitede ise 52 hükümlü çocuk yer almaktadır. Bu 52 hükümlü çocuğumuzun suç tasnifi yapıldığında ise 33'ünün uyuşturucu ve madde kullanımı suçundan, 8'inin kasten öldürme suçundan, 5'inin istismar suçundan, 3'ünün hırsızlık suçundan, 1'inin silahlı tehditle ilgili hüküm giydiğini, 2'sinin ise devam eden adli sürecinin olduğunu görmekteyiz. Bu hüküm giyen 52 çocuğun geçmiş hizmetleri değerlendirildiğinde, 42 çocuğumuzun ilk defa, 8 çocuğumuzun 2 defa, 1 çocuğumuzun 3 defa, 1 çocuğumuzun ise 5 defa tekraren cezaevine girdiğini görmekteyiz.

Evet, cezaevinde çocukların beceri kazanmasına, beceri edinmesine yönelik hizmetlerinde ise çocukların bilgisayar atölyesinde 54 bilgisayar bulunduğu, eğitim durumları incelendiğinde ise 42 çocuğun ortaokul mezunu olduğu, 8 çocuğun ilköğretim mezunu olduğu, 2 çocuğun ise okuma yazma becerisi olmadığı tespit edilmiş; bu bağlamda, açık öğretim ortaokuluna kayıtlı 2, açık öğretim lisesine kayıtlı 10 çocuk bulunduğu, bu çocuklara yönelik İngilizce kursu ve okuma yazma beceri kursu açıldığı; okuma yazma kursuna 1 çocuğun, İngilizce kursuna ise 6 çocuğun devam ettiği tespit edilmiş.

Kurum bünyesinde sosyal uyumu artırmaya yönelik psikososyal servis tarafından farkındalık çalışması ve sosyal, kültürel faaliyet çalışmaları yürütülmüş. Kurumda Kızılay Protokolü'nden yararlanan 4 çocuğun olduğu tespit edilmiş, psikososyal servis tarafından bugüne kadar 247 çocukla bireysel görüşme sağlanmış.

Adalet Bakanlığının çalışmalarını inceleyecek olursak, Sakarya Denetimli Serbestlik İl Müdürlüğümüzün 2026 yılı verilerinde 125 çocuk hakkında işlem yaptığı; bunlardan 89'unun adli kontrol, 36'sinin ise denetimli serbestlik dosyası bulunduğu; bu çocuklara yönelik 122 tane bireysel görüşme, 2 tane sigara, alkol ve madde bağımlılığı programı, 4 tane seminer yapıldığı; 15 çocuğun MESEM'e yönlendirildiği, 3 çocuğun halk eğitime, 15 çocuğun gençlik merkezine, 3 çocuğun Yeşilay danışmanlık merkezine, 4 çocuğun sağlık hizmetlerine, 2 çocuğun da sosyal yardımlaşmaya yönlendirildiği belirlenmiş.

Sakarya Denetimli Serbestlik İl Müdürlüğümüzün bahsedilen kapsamda yaptığı çalışmaları inceleyecek olursak; gençlik merkezi ziyaret ve etkinlikleri, kitap okuma etkinlikleri, yazar-okul buluşmaları gerçekleştirilmiş; pasta yapım atölyesi, ahşap boyama ve ebru atölyeleri, nefes farkındalık atölyeleri gerçekleştirilmiş; Kendi Hikâyeni Yaz grup programı oluşturulmuş; aile madde bağımlılığı, ergenlerle iletişimle ilgili seminerler verilmiş; ailelerle bireysel görüşmeler yapılarak eğitimi iyileştirme süreçlerine dâhil edilmiş; kütüphane ve müze gezileri düzenlenmiş; bireysel görüşmeler, grup programları ve seminer programları çeşitli olarak geliştirilmiştir.

İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün çocuğa yönelik çalışmalarını değerlendirdiğimizde, suça sürüklenen çocukları önleyici, koruyucu ve rehabilite edici olmak üzere 3 temel eksende yürütmektedirler. Bu çalışmalarını inceleyecek olursak, önleyici çalışmalar kapsamında çocukların duygularını anlamlandırma ve yönetme becerisini kazandırmak üzere sosyal, duygusal beceri eğitimleri, yaşam becerileri ve değerleri eğitimleri, "hayır" diyebilme ve öfke kontrolü eğitimleri, erken risk tespitleriyle önleyici çalışmalar yaptıklarını; koruyucu çalışmalar kapsamında ise danışmanlık tedbiri uygulamaları, bireysel müdahale planları, aile eğitim programları, okul temelli psikososyal destekler ve kurumlar arası iş birliği sürdürdüklerini ifade etmişler. Rehabilite edici çalışmalar kapsamında da psikososyal destek programları, davranış değiştirme programları, eğitim sürecine yeniden kazandırma, adalet sistemi içindeki çocuklara rehberlik, sosyal uyum ve izleme çalışmaları yer almaktadır.

İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün PSİKOKEŞİF Dergisi kapsamında, çocukların, ailelerin ve eğitim paydaşlarının -Sayın Komisyon, önünüzde dergilerin birer örneği mevcuttur- psikolojik süreci daha iyi anlamasına, duygularını anlamlandırmasına ve anlamlandırdığı duygularını yönetme becerisi kazanmasına yönelik aylık olarak düzenlenen ve her ay yeni bir tema belirlenen dergiler bulunmaktadır. Bu dergilerle çocukların duygularını daha erken tanıma, duygularını yönetme becerisi kazanarak suça sürüklenme öykülerinin önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bunlar on-line erişimde, değil mi?

SOSYAL ÇALIŞMACI MURAT ŞİMŞEK - Evet, dijital dergi. Sayın Komisyon, bütün okullarda dijital olarak dergilerin linkleri mevcuttur.

Sakarya Sağlık İl Müdürlüğümüzün çalışmalarını inceleyecek olursak, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve yetkili mahkemeler tarafından vaka bildirimlerinin Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Başkanlığına yapıldığı, buradan Sakarya Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığına iletildiği, Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesiyle beraber Çocuk Psikiyatri Polikliniğinde sağlık tedbirinin uygulandığı şema grafiğini görmekteyiz.

Sayın Valimizin öncülüğünde Sakarya Bağımlılıkla Mücadele Eylem Planı oluşturulmuş; ilimizin kozmopolit yapısı, ulaşım ağlarında bulunması, gelişen ticaret ve sanayi sektörleriyle beraber yüksek göç almasıyla bağımlılıkla ilgili bir çözüm üretilmesi konusu tespit edilmiş; bu bağlamda, bir Sakarya Eylem Planı oluşturulmuş. Bu kapsamda Sakarya Üniversitesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, YEDAM, ÇEMATEM, AMATEM bünyesinde danışma ve yönlendirme merkezleri aracılığıyla Bağımlılıkla Mücadele Değerlendirme Kuruluna vaka bildirimleri yapılmakta, bu kapsamda bildirilen çocuklara multidisipliner bir bütüncül bakış açısı geliştirilmekte ve geliştirilen bakış açılarına uygun hizmetlere yönlendirilmeleri sağlanmaktadır. Bu eylem planında hedef alınan gruplar: Örgün eğitime devam eden, risk altında olduğu düşünülen çocuklar; devamsızlık nedeniyle açık ortaokul ve açık liseye devam eden çocuklar; kurum bakımında olan çocuklar; sokakta, kayıt dışı çalıştırılan çocuklar; 15-18 yaş grubundaki suça sürüklenen çocuklar; denetimli serbestlikten yararlanan 18-24 yaş arasındaki gençler; dezavantajlı ailelerin 16-18 yaş grubunda olan çocukları; Sakarya ilinde risk grubunda olan üniversite öğrencileri; ÇEMATEM'de tedavi gören 13-18 yaş grubundaki çocuklar ve AMATEM'de tedavi gören gençler hedef kitle olarak belirlenmiş. Bu kapsamda yürütülecek faaliyetler ise: Farkındalık ve bilinçlendirme; danışma ve yönlendirme; meslek edindirme ve istihdam mekanizması; sosyal, sportif, kültürel ve gelişim mekanizmaları; kamuoyu bilgilendirme faaliyetlerinin aylık olarak yürütülmesi planlanmış ve uygulanmaya başlamıştır.

Gençlik Spor İl Müdürlüğümüzün çalışmaları inceleyecek olursak: Gençlik Spor İl Müdürlüğümüzün gençleri spora yönlendirme, sosyal projeler geliştirme, gençlik merkezleriyle destek sağlama çocuk alanındaki rolleri olarak belirlenmiş; bu kapsamda, 2025 yılında 15.589 çocuk ücretsiz spor kurslarından yararlanmış, 21.141 çocuk mentörlük programlarına katılım sağlamış, 220 çocuk içinse psikososyal destek hizmetleri sağlanmıştır.

Sakarya İl Müftülüğümüzün çalışmalarını inceleyecek olursak; Sakarya İl Müftülüğümüz suça meyilli çocuklara yönelik koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında aile ve dinî rehberlik büroları, çocuk-geçer aile buluşmaları, yaygın din eğitimi, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Diyanet gençlik merkezleri, Kredi ve Yurtlar Kurumundaki manevi rehberlik çalışmaları, çocuk evlerindeki çocuklarımıza yönelik değerler eğitimi, cezaevindeki çocuklarımıza yönelik değerler eğitimi bulunmaktadır. Sakarya İl Müftülüğümüzün manevi rehberlik çalışmaları kapsamında çocuk evleri ve çocuk evleri sitesindeki çocuklara yönelik 12 din görevlisi haftalık olarak çalışmalarını yürütmektedir. Cezaevinde ve Denetimli Serbestlik Müdürlüğünde 26 din görevlisi tarafından manevi rehberlik hizmetleri haftanın dört günü olacak şekilde hizmet vermektedir. Diyanet ve Gençlik Spor Bakanlığı gençlik merkezleri ile Gençlik Spor Bakanlığı yurtlarındaki 54 din görevlisiyle manevi rehberlik hizmetlerini sürdürmektedir.

Sayın Komisyon, elimizdeki paydaş kurumlarla yaptığımız istişareler neticesinde suça sürüklenen çocuklar konusuna yönelik tespit, görüş ve önerilerimizi arz ederiz.

Paydaş kurumlarla yaptığımız istişareler sonucunda suça sürüklenen çocukların ortak eğilimlerini tespit ettik. Ortak eğilimlere yönelik çözüm önerilerimizi ortak başlıkları altında topladık.

Öncelikle, aile kurumunda evlilik öncesi eğitim ve evlilik ehliyetinin sağlanması gerektiği kanaatine varıldı. Bu bağlamda, aile içi sorunların azaltılması için evlilik öncesi eğitimlerin zorunlu hâle getirilmesi; çiftlerin iletişim, sorumluluk ve kriz yönetimi konularında bilinçlendirilmesi; "evlilik ehliyeti" kavramıyla daha sağlıklı aile yapılarının teşvik edilmesi; ailelere yönelik medya okuryazarlığı konusunda bilgilendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması öngörülmüştür.

Ailelerin yükümlülüklerine yönelik düzenlemelerde ise suça sürüklenen çocukların ailelerine yönelik Kabahatler Kanunu'nda bulunan cezaların revize edilmesi, suça sürüklenen çocukların ailelerinin de ceza süreçlerine dâhil edilmesi; eğitim ve öğretim kurumuna yönelik düzenlemelerde ise Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 78 ila 83'üncü maddelerinde belirtilen okul yöneticilerinin yetkilerinin daha net ve yetkili kılınmasının gerektiği, öğretmen ve okul yöneticilerinin okul iklimini bozan ve diğer öğrencilerin eğitim hakkını engelleyen davranışlarda bulunan öğrencilerle ilgili alınacak kararlarda etkin ve yetkili olması gerektiği, disiplin cezası gerektiren davranış ve fiillerle ilgili Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 164 ila 174'üncü maddeleri arasındaki maddelerin yeniden gözden geçirilerek disiplin cezaları takdir edilirken suçun mahiyetine göre caydırıcı cezalar alınması öngörülmüştür.

Çocukların çevre şartlarından suça sürüklenme öykülerinin önüne geçilebilmesi adına çarpık kentleşmenin önlenmesinin, sosyal ayrışmanın engellenmesinin, suçun çevre şartlarıyla normalleşmesinin önüne geçilmesinin, farklı sosyoekonomik gruplarının entegrasyonunun sağlanmasının önem arz ettiği öngörülmüştür.

Dijital kimlik, güvenlik ve medyaya yönelik: Sosyal medya hesaplarında kimlik doğrulama, mümkünse T.C.'yle kayıt sistemi açılması; aile izleme saatlerinde yayınlanan programlarda şiddet, suç ve olumsuz davranış örneklerinin sınırlandırılması; yaş gruplarına uygun içerik denetimlerinin daha etkin bir şekilde uygulanması ve görünür hâle getirilmesi; toplumsal değerleri destekleyen eğitici ve bilinçlendirici içeriklerin teşvik edilmesi.

Cezasızlık algısıyla ilgili olarak da çocuk adalet sistemi kapsamında 12 yaş altı çocukların cezai sorumluluğu bulunmamakta olup bu yaş grubuna ilişkin müdahaleler cezalandırıcı değil, koruyucu ve destekleyici tedbirler çerçevesinde

yürütülmektedir ancak uygulamada önleyici politikaların parçalı ve yetersiz kalması, iyileştirme sürecinin etkin işletilememesi ve kurumlar arası koordinasyon eksiklikleri nedeniyle toplumda cezasızlık algısı oluşabilmektedir. Bu algı hem kamu vicdanında adalet duygusunu zedelemekte hem de çocukların yeniden topluma kazandırılmasına yönelik çalışmaların etkinliğini azaltmaktadır.

Ağır suçlara yönelik düzenlemelerde ise -kasten öldürme, cinsel suçlar ve örgütlü suçlarda- bu kapsamda 15-18 yaş grubu için ceza indiriminin tamamen kaldırılması veya ciddi ölçüde daraltılması, ağır suçlarda ise daha güçlü bir caydırıcılık mekanizması oluşturulması öngörülmüş. Suç süreçlerinde ilk suç ve tekrar eden suçların ayrıştırılması, ilk suçta rehabilitasyon odaklı yaklaşımın benimsenmesi, ceza yaptırımlarının sınırlı tutulması; tekrar eden suçlarda ise ceza indiriminin kaldırılabilmesi veya daraltılması, daha güçlü ceza yaptırımlarının uygulanması. Bu sayede hem erken aşamada çocukların sisteme kazandırılması hem de tekrar suç işlemesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok çok teşekkür ediyoruz.

Çok güzel bir sunumdu, çok istifade ettiğimi söylemek isterim.

Öneriler kısmına gelince şunu ifade etmeliyim: Biz dört aydır çalışan bir Komisyonunuz. Bu konuda farklı paydaşları dinledik, akademisyenleri dinledik. Sahada hem hükümlü ve tutuklu çocuklarla yaptığımız bir anket çalışmasından edindiğimiz veri var hem 765 SSÇ savcısı ve hâkimiyle yaptığımız bir anket çalışması var hem de sahada bizzat bire bir gerek ailelerle, işte, gerek sizin gibi farklı illerin temsilcileriyle yaptığımız görüşmeler var, rehber öğretmenlerle yaptığımız odak grup çalışmaları var. Enteresan bir şekilde sizin önerileriniz bu topladığımız veriyle neredeyse bire bir örtüşüyor, bu da aslında ortak aklın bazı konularda nasıl birleşebildiğini gösteriyor. Bu arada 1.200 kişiye de ulaşarak cezaevlerinde hizmet veren sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve gardiyanlarla da bir anket yaptık; onun sonuçları henüz elimize ulaşmadığı için onları paylaşamadım ama enteresan bir şekilde bizim hem topladığımız veriye hem aldığımız görüşlere bire bir uyuyor. Yalnız bir şeyi de söylemek isterim: Ben bu Komisyon çalışmalarına başlamadan önce tam bir fikirdeydim, Araştırma Komisyonu da yani aslında -kendime de buradan bir pay çıkarabilirim, reklam olmasın ama yani nasıl derler- akıselim bir yerde birleşiyor gerçekten çünkü çağ çok değişti, dijital mecralar çocukları bambaşka bir suçlu profiline itebiliyor, bu eski mevzuat da bazen yetersiz kalıyor yani eski çocuklar keşke olsa da bu mevzuat devam etse. Çocukları korumak, rehabilite etmek en temel önceliğimiz fakat siz şey kategorize etmişsiniz, kasten adam öldürme, örgütlü suçlar ve cinsel suçlarda bu 15-18 yaş aralığının hiçbir şekilde...

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Ceza indirimi olmaması.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Olmaması çünkü kamu vicdanını da çok kanatıyor yani. Bu konuda ortaklaştığımız görmek beni de memnun etti.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Değerli Başkanım, özellikle okullarda artan akran zorbalığı ve öğretmenlere yönelik sorunlar...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Disiplin, evet.

Aileyi sürecin içine dâhil etmeniz çok enteresan. Bizim yine verimiz gösteriyor ki -savcı ve hâkimlerden aldığımız veri- aile çocuğun hiçbir duruşmasını falan bile gelmiyor, tabiri caizse çocuğu o kadar salmış, yüzde 50'si bu süreçlere bile dâhil olmuyor. "Suça sürüklenen" diyoruz, o hâlde aile... Aslında kamuda da ihmal varsa ona da bir neşter vurmak gerekir elbette ki, ona da yaptırım gelmesi gerekir.

Bir de sonunda şey vardı: İşte, disiplin hükümlerinin öğretmen ve yönetici lehine değiştirilmesi. Biz, dediğim gibi, 40'a yakın rehber öğretmenle -bir odak grup- derinlemesine görüşmeler yaptığımızda aynı şeyleri söylediler yani neredeyse tutanakları mı okudunuz da bu sunumu hazırladınız diye...

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Arkadaşlarımızın saha tecrübeleri.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Gerçekten, ortak akıl burada birleşiyor, veri bunu teyit ediyor, uluslararası literatür teyit ediyor.

Bu arada, Komisyonumuzun son günü bu, son gününü Sakarya'da yapmış oluyoruz. Dün saat on buçuğa kadar çalıştık; bugün kaçta kadar çalışacağız bilmiyorum, öğlen bitirmeyi düşünüyoruz ama hakikaten böyle ciddi bir çalışma yürüttük, inşallah sonuçları da, neticeleri de güzel olur, öyle umut ederiz.

Buyurunuz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Teşekkür ederim.

Vekilimiz bizden talepte bulunmuştu, bir rapor hazırlamıştık biz; Komisyonunuza ulaştı mı bilmiyorum, değerlendirildi mi?

ALİ İNCİ (Sakarya) - Aldık, getirdik ve verdik.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Ben vakit varsa...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun lütfen.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Şimdi, şöyle: Biraz önce arkadaşımız slayt sunumunu gerçekleştirirken de geçti orada. Malumunuz, bizim ceza adalet sistemimizin yetişkinlere yönelik amacı caydırıcılık ve cezalandırma, çocuklara yönelik ceza adalet sistemimizin amacı ise eğitim ve topluma kazandırma; dolayısıyla, buna bağlı olarak, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 5'inci ve 6'nıncı maddelerinde eğitim tedbiri, sağlık tedbiri, danışmanlık tedbiri ve bakım tedbirleri var. Ve maalesef, bizim sahada uygulayıcılar olarak bu uygulanan tedbirlerin sadece şeklen denetlendiğine; bunun bir ölçümünün, analizinin yapılmadığına yönelik tespitlerimiz var. Onu da şöyle özetleyebilirim: Özellikle mesela, eğitim tedbiri uygulanan bir çocuk açısından çocuğun eğitime fiilen devam edip etmediği; eğitimin çocuğun akademik, sosyal ve davranışsal gelişimine katkı sağlayıp sağlamadığı; okulu terkini önleyip önleyemediği ya da çocuğun yeniden suça sürüklenme riskini azaltıp azaltmadığı yönünde herhangi bir ölçme ve değerlendirme süreci işletilmemekte. Ayrıca, benzer şekilde, sağlık ve danışmanlık tedbirlerinin çocuğun psikososyal iyilik hâline somut bir katkı sunup sunmadığı da gözlemlenmemekte, tespit edilememekte. Bu durum, uygulanan tedbirlerin etkililiğinin ölçülememesine, tedbirlerin yalnızca usulü bir formaliteye dönüşmesine ve çocuğun korunmasına yönelik asli amacın zayıflamasına yol açmaktadır. Oysa çocuk adalet sisteminin temel ilkelerinden biri, çocuğun bireysel ihtiyaçlarına uygun, sonuç odaklı ve

sürdürülebilir müdahalelerin hayata geçirilmesidir. Bunu ben somutlaştıracak olursam böyle kitabi cümlelerden ziyade: Bizim genelde zaten üçlü bir ayırımımız var; 12 yaşına kadar çocukların cezai ehliyeti yok, 12-15 yaş arasında işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamamasına göre bir ayırımımız var, bunu da adli tabiilerimiz tespit ediyor. Burada çocuğun, işlediği suçun hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamadığına yönelik bir rapor geldiğinde biz ceza mevzuatı 31/2 gereğince bu tedbirleri uygulamak zorundayız. 0-12 yaş arasına savcılığımız tarafından talep edip etmemek takdiri ama 12-15 hukuki sonuç ve anlamlarını algılayamıyorsa bu mecburi.

Biz burada, çocuk hâkimimiz eğitim tedbirine karar verdiğinde, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüze gönderiyoruz, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüz burada ailesini ve çocuğu davet ediyor eğitim tedbiri için, verilen tedbirin gereğini yerine getirmek için. Aile ve çocuk gelmiyor; gelmediğinde, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün yetkililerin icrai ve cezai bir yetkisi olmadığından bir şey yapamıyor; bize sadece Türk Ceza Kanunu'nun 233'üncü maddesine göre aile yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan suç duyurusunda bulunuyor. Bu suç, malumunuz, bu uzlaşmaya tabi, oldukça basit yani aile ve çocuk üzerinde bu fiilî işlemlerinden dolayı bir yaptırımla karşı karşıya kalmadıkları için etkili olmuyor, sahada karşılığı olmuyor veya sağlık tedbirine hükmedildiğinde İl Sağlık Müdürlüğümüzün yetkililerine gönderdiğimizde, oradan yetkililerimiz ilgili sağlık tedbirinin infazı için davet ettiklerinde gelmiyor, yine aynı süreç işliyor. Aynı örneği Aile, Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüzle de ilgili... "danışmanlık tedbiri" diyor, sosyal çalışmacımız gün belirliyor, "Gel." diyor, gelmiyor; gelmeyince yaptırımı yok, sadece TCK 233'ten, aile yükümlülüğünün yerine getirilmesinin ihlal edilmesinden bize suç duyurusunda bulunuyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Pardon, bir şey sorabilir miyim? Bir yaptırımı olmadığı için ilgili kurumlar suç duyurusunda bulunmaktan beri duruyor mu mesela Millî Eğitim Müdürlüğü? Yani, hani "Duyursam ne olacak..."

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Hayır, görevlerini yapıyorlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yapıyorlar fakat...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - İlgili kurumlarımız; Aile ve Sosyal Politikalar, İl Millî Eğitim...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Cezası yok, onun neticesinde...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - "Cezası yok." derken yani burada da yanlış bir ifade kullanmak istemiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Caydırıcı ceza...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Caydırıcı bir ceza yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, sonuçta...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yani bunu yapmamaktan bir daha imtina etmeme gibi bir yola girmiyor aile.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

Sonrasında, bu suç duyurusundan sonra gelen oluyor mu?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Gelen yine olmuyor yoğunlukla. Yani, bizim çocuk mahkemesi...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sahada da bunu görüyoruz zaten, tam sizin dediklerinizi.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Çocuk mahkemesinin vermiş olduğu bu tedbirler işlevsiz kalıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, ne yapmalıyız?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Biz Çocuk Koruma Kanunu'nun 5'inci ve 6'ncı maddelerindeki bu tedbirlerle ilgili hükümler düzenlenirken bunun yerine getirilmemesi noktasında bir yaptırım uygulamalıyız.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Aileye.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Aileye. Bunu devletin icrai, zorla, resen yapması olabilir; bu işin akademik ve uzmanları tarafından ortaya konulacak farklı yaptırım koşulları olabilir kademeli olarak. Dolayısıyla, bu tedbirler sadece isimde kalıyor, mahkeme kararlarında kalıyor veyahut da ilgili kurumlarımızla yazışmalarımızda kalıyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, bir şey daha soracağım Sayın Başsavcım; çok çok istifade ediyoruz söylediklerinizden, bunu belirtmek isterim.

Şimdi, bize gelen akademisyenlerden ya da uzmanlardan şunu da dinlemiştik: Bir güvenlik ve tedbir hükümleri var. Şimdi, güvenlik tedbirlerinin de ayrıca tanımlanmadığını...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - 5'inci maddeye...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - İsmi "ceza ve güvenlik tedbirleri"dir ama...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet ama havale yani, işte, atıfta bulunduğunu, işte, 5'inci maddenin ilgili şeyine atıfta bulunduğunu... Mesela, burayla ilgili somut ne yapılmalı, nasıl yapılandırılmalı bu tedbirler? Biraz muğlakta kalıyor mu aynı zamanda? Yani, mesela, siz dediniz ya, ben bunu çok önemsedim: Bir kere ölçülebilir ve şey olması lazım.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Çocuğun gelişimine odaklı, sonuç alınabilecek ve sürdürülebilir bir şey olması lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sürdürülebilir ve gözlemlenebilir bir şey olması lazım.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Ve bu tedbirlerin çocuğun eğitimiyle ilgili, sağlığıyla ilgili, danışmanlıkla ilgili psikososyal hayatına, iyiliğine, gelişimine nasıl katkı yaptığının analizinin, ölçümünün ve takibinin yapılması lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet fakat bir şey...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın uygulanmayı denetleme dışında böyle bir ölçmeyle ilgili görevi de yok, yetkisi de yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, Sayın Savcım, aslında şu anda biz bence çok kıymetli bir müzakere yürütüyoruz. Şimdi, bir şeyin ölçülebilmesi için o tedbirlerin de ölçülebilir olması lazım, doğru mu?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Kesinlikle.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani, o zaman ölçülebilir tedbirlerin de yapılandırılması lazım.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz bunu bence hukukçu arkadaşlarla çalışıp yani çocuğun şu ölçüde psikososyal... Yani, ölçülebilir hedeflerinin olması lazım bu tedbirlerin. Biz de halk sağlığında diyoruz işte: "Ölçülebilir, sık ve tanımı belirli, zamanı belirli." Mesela, şu şu süreç içerisinde, çocuğu şuradan şuraya taşıyacak şu tedbir alınmalı; değil mi? İşte, eğitim tedbiri diyoruz ama onun ölçülebilir şeylerini koymamışız, yapılandırmamışız; mesela, bu bir eksik mi sizce de?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Kesinlikle. Ben, şöyle mesela...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bunu o zaman mutlaka şey yapalım, tutanaklara da giriyor zaten.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Şu an ham hâliyle, kaba şekliyle benim aklıma şöyle bir çözüm geliyor: Mesela, biz mahkemede ya da savcılıkta bir vatandaşı -sıfatı ne olursa olsun; müşteki, şüpheli ya da tanık- ilk önce davetiye yoluyla, Sayın Vekilim, çağırırız; gelmiyorsa ve usulüne uygun tebligat yapılmışsa zorla getiririz. Polis bölgesindeyse Emniyet Müdürlüğümüze, Jandarma bölgesindeyse Jandarmaya deriz ki: "Şu vatandaşı zorla getir şu gün." Burada da mesela, eğitim, sağlık ve danışmanlık tedbiriyle gelmeyenleri resen, zorla ilgili kurumun yapması için yetki verebiliriz, tanımlayabiliriz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bunu yaptık Sayın Savcım, peki, ölçülebilir neler olmalı sizce?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Bizim, işte, burada ilgili...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Mesela "eğitim tedbiri" diyoruz ya bence onun içeri doldurmalıyız.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - İşte, doldurmalıyız, gözlemlemeliyiz onu.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - "Okuma yazma bilmiyorsa okuma yazma öğrenir, işte, şunu yapar; okuma yazma biliyorsa şuradan şuradan taşınır." gibi ölçülebilir şeyleri olması lazım.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - İşte, çocuğun sosyal, akademik gelişimini ölçmek lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yönetmelikte bunun ölçülebilir hedeflerinin belirlenmesi ve yapılandırılması lazım. Bunu mutlaka değerlendireceğiz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yani, şöyle Sayın Vekilim: 5'inci ve 6'ncı maddenin çok ciddi manada yeniden revize edilmesi...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Çok kıymetli söylediğiniz: Ölçülebilir, denetlenebilir; her bir çocukla ilgili uygulanan tedbirin onun üzerindeki etkisine bakılarak, gözlemlenerek değiştirilmesi, güçlendirilmesi ya da sonlandırılması...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi "eğitim tedbiri" diyoruz. Diyelim ki -burası için konuşmuyorum- bu eğitim tedbirinde çocuğa işte bir saatlik, iki saatlik bir eğitim verildi ya da bir şey yapıldı ya da okula geri gönderildi; buna devam edildi mi, çocuk burada sonra nereden nereye taşındı? Orası yok. Akademik olarak nasıl gelişimde?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Akademik olarak nasıl bir gelişimi oldu? Davranışsal olarak nasıl gelişti? Bunu ölçecek bir metodumuz var mı? Kanunda düzenlemiş miyiz?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani, çok çok güzel bir noktaya geldik.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yani, biz burada...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İyi ki gelmişiz. Çok kıymetli tespitleriniz var, teşekkür ederiz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Son cümleyi söyleyeyim ben bu hususla ilgili: Yani, burada sadece eğitim, sağlık, danışmanlık tedbiri sınıflandırmasında değil; bu tedbir uygulanan her bir çocuk bazında özel ilgilenilmesi gerekiyor. Kimisinde o tedbiri değiştirmek gerekebilir, kimisinde daha da güçlendirmek gerekir, kimisinde de fayda görmüşsündür, sonlandırmak gerekir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir şey daha sorabilir miyim?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Tabii, buyurun.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, diyelim ki aile... Zaten zor kullanarak devlet getirdi eğitime fakat burada süreç yine işlemedi ve çocuk belli noktadan belli noktaya taşınmadı.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - O zaman da bakım tedbiri; şeye teslim edeceğiz çocuğu.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Onu sormayacağım.

Kurumların burada ihmali varsa buna nasıl bir tedbir getirmek gerekir? Çünkü insan faktörü burada çok devreye giriyor yani işte, bazısı ilgili, çok idealist oluyor, canla başla o çocuğu bir yerden bir yere taşımaya çalışıyor; bazısı da yapmış gibi, "-miş" gibi oluyor. Aileye bir yaptırım getirmekten bahsettik ya, kurumlar noktasında bir yaptırım bir kere gerçekçi bir şey midir, bunu soruyorum size ve bunu nasıl tartışmalıyız?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Ben ona da şöyle bir teklifte bulunuyorum kendim naçizane, daha farklı da olabilir: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bünyesinde bu tür güvenlik tedbirlerini izleyen, analiz eden, denetleyen ve bu tedbirlerle ilgili paydaş kurumlarda nerede koordinasyon ve aksaklık var, kim ihmal yapıyor, bununla ilgili de takip edeceğimiz bir birim ve düzenlemeyle yetki verilmesi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Var mı böyle bir birim hâlihazırda?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yok.

SOSYAL ÇALIŞMACI MURAT ŞİMŞEK - Var Sayın Başkanım.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Başkanım, böyle bir birimiz var bizim. Aslında verilen bu sağlık tedbirlerinin, eğitim tedbirlerinin, danışmanlık tedbirlerinin biz sayısal olarak yapılıp yapılmadığını; ne durumda, ne aşamada sonlandırılıp, sonlandırılmadığını takip ediyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, ne aksıyor? O zaman bir şeyler aksıyor ki...

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Aslında aksayan bir süreç yok Sayın Başkanım. Başsavcımızın dediği gibi, aslında burada tamamen yüzeysel gözüküyor; eğitim tedbiri veriliyor, dediği gibi aile gelmiyor, bir sonuç yok. Bizim buradaki tek yaptırımımız şu oluyor...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama o birim... İşte, siz dediniz ya: "Buna bakan, denetleyen bir birim var." O birimin derhâl müdahale etmesi lazım, gerekirse çocuğu alması lazım.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - İşte, onu söyleyeceğim Sayın Başkanım. Şimdi, Millî Eğitimde -ben Millî Eğitim kökenli olduğum için de biliyorum- bütün süreçler yürütülüyor; aileyle görüşülüyor, çocuğa gidiliyor, çevre incelemeleri yapılıyor, okula kazandırmak adına her şey yapılıyor ama hiçbir şekilde çocuk gelmiyorsa tekrardan suç duyurusunda bulunuluyor, bu sefer biz eğitim tedbirini bakım tedbirine çeviriyoruz yani en büyük yaptırım bu. Sağlık tedbirini uygulamıyorsa en son süreçte biz bunu bakım tedbirine çeviriyoruz. Topuk kanının vermiyor çocuk mesela, o da çok sık oluyor; doğuyor, aile vermemekte ısrar ediyor; en son, verdim demek adına bakım tedbirine dönüştürme durumumuz olabiliyor bunları.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi bir şey söyleyeceğim, Bir vaka üzerinden gidelim: İstanbul'da çok elim bir hadise oldu, bir şizofreni çocuk bir öğretmeni çok vahşice katletti. Burada bu süreçte bir şeyler aksamış ki olay bu şekilde sonuçlandı. Bunu mesela siz Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünü temsilen yani burada adli ya da vaka... Yani, bir süreçte bir aksama oldu ki bu çocuk bu cürmü işledi. Ne yapılmalıydı mesela sizce?

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Ya, şimdi, o olayda o sürecin başını bilmediğim için o konuda bir şey diyemiyorum ama mutlaka bu çocukla alakalı ilk önce okulda bir devamsızlığı vardır diye tahmin ediyorum; gitmemiştir, bir eğitim tedbir istenmiştir; o eğitim tedbiri doğrultusunda ne yapıldığını bilmiyorum. Eğitim tedbiri doğrultusunda eğer herhangi bir şey yapılmadıysa gerekli suç duyurularında bulunulmuştur. Daha sonraki süreçte...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sanırım o süreçler işlenmiş...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Ya, suç duyuruları netice doğurmuyor diyorum. 233'ten adama suç duyurusunda bulunsan ne olacak?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

Aslında şurada ne yapmaya çalışıyoruz, biliyor musunuz sayın kurum temsilcilerim? Şuradan şu sonucu çıkarmaya çalışmıyoruz... Biz bütün Bakanlıklarımızı dinledik, Bakan düzeyinde dinledik; her Bakanlığımızın aslında ne kadar kıymetli reformlar yaptığının, aslında ne kadar işi sahiplendiğinin ve ne kadar güzel çalıştığının farkındayız fakat şunu gördük: Kurumlar arası koordinasyonda neredeyse sıfırız ve bu çark bir şekilde dönmüyor, her biri ayrı ayrı dönüyor ama birlikte dönmediği için netice çıkmıyor yani bir şeyler süreçte aksıyor. Lütfen şu duyguya girmeyin: "Ya, ben Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak görevimi aslında yapıyorum ya da adli boyutuyla ben yapıyorum." Onun şeyini tahlil etmeye çalışmıyoruz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Ben bunu söylerken lütfen yanlış anlaşılmasın. Hiçbir Bakanlığımızı ve kurumumuzu töhmet altında konuşacak bir şey...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, yok.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Ben yasal altyapı eksikliğine vurgu yapıyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, yok, yok...

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Çok doğru tespitler Başsavcımın, doğru.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yoksa ben herhangi bir... Öyle de yanlış anlaşılmasın.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, yok, yanlış anlaşılma. Şurada şunu anlamaya çalışıyoruz...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Eksikliğimiz var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bizim burada Komisyondaki muradımız her şeyin ne kadar güzel işlediğini tespit etmek değil. Her şey çok güzel işleseydi zaten bu Komisyon kurulmazdı.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Kesinlikle.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz aksayan noktaları tespit etmeye çalışıyoruz ve halının altına süpürmek yerine onun güzelce fotoğrafını çekip buraya bir neşter vurmak istiyoruz çünkü Sayın Cumhurbaşkanımız bu meseleyi çok yakından takip ediyor yani hatta Komisyonu da çok yakından takip ediyor, bu meselenin nasıl bir sosyal yara olarak büyüdüğünün farkında ve bunun çözülmesini istiyor, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak biz de bunu istiyoruz, bütün Bakanlıklarımız da bu yönde. Çok güzel reformlar yapmışız, bir yerden bir yere sistemi çok güzel taşımışız.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet, kesinlikle.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama ben nereye gitsem aksayan... Yani Emniyete gidiyorum, oradan dinliyorum, işte "Kâğıt üzerinde kalıyor tedbirler çünkü gidiyoruz adreste bulamıyoruz." diyor mesela en basit örneği, anlatabiliyor muyum? Yoksa teoride güzel bir şey yapmışız ama bazı şeyler de yapılandırılmamış. "Eğitim tedbiri" diyoruz, "Ölçülebilir olması gerekir." diyor Sayın Savcım.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Kesinlikle.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Çok doğru.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama ölçülebilir objektiflerimiz yok orada yani bunları yapılandırmamız...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Sayın Başkanım, tersinden soralım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Komisyona siz şu anda şey veriyorsunuz "Raporunuzda şunu şunu yazın." diye. Yani buradaki uzmanlarımız da dinliyorlar, hukukçular, PDR uzmanlarımız, halk sağlığı uzmanlarımız; burada olmayan

uzmanlarımız da tutanakları okuyacaklar. Buradan bir şey çıkarmaya çalışıyoruz, ülkemizin çocukları ve geleceği için bir hayır çıkarmaya çalışıyoruz yani.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Elbette.

Sayın Başkanım, tersten soralım: "Vermiş olduğumuz danışmanlık tedbirinden dolayı çocuklarımızı izledik, şu kadarı olumluya döndü ya da dönmedi." Yok böyle bir şey.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Eğitim tedbiriyle ilgili ne kadarının bu gelişiminin olduğu, ortaokula gittiği, okumayı öğrendiği, üniversiteyi kazandığı yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, böyle bir şey yok, böyle bir veri yok.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Sağlıkla ilgili "Asosyal, psikolojik sorunları var; bu sağlık tedbiri uygulandı, çocuk buradan buraya geldi." gibi bir ölçüleme yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Bir de bu tedbirlerin çeşitlenmesi lazım, sadece 4 başlık altında kalmaması lazım yani günümüze göre suç ve ceza politikası; biz dinamik bir... Hayatı ceza kanunlarıyla düzenliyoruz ve hayat da sürekli değişiyor. Çocuk Koruma Kanunu'nun 5'inci ve 6'ncı maddelerindeki tedbirlerin çeşitlenmesi, etkililiğinin ölçülmesi, analiz edilmesi ve sahaya, ailelere, çocuklara yansıtılması gerekiyor; bu da mevcut durumla ne Millî Eğitim Bakanlığının ne Sağlık Bakanlığının ne Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çözeceği bir şey değil. Buraya ciddi bir neşter vurulup ciddi, ölçülebilir, analiz edilebilir, sonuçları gözlemlenebilir, gerektiğinde dinamik bir şekilde müdahale edilerek esnetilebilir, güçlendirilebilir, değiştirilebilir, sonlandırılabilir bir hâle sokulması gerekiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir de mesela şöyle bir şey söyleniyor: "Bu tedbirler uygulanana kadar bazen çocuk 18 yaşına geliyor o adli süreçte, bu sefer de yetişkin olduğu için uygulanamıyor." Mesela, bu sürecin biraz uzatılması, 18 yaşına gelse bile...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Programın devam etmesi...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Devam etmesi gibi bir öneriniz olur mu pedagojik olarak da yani Millî Eğitim Müdürlüğümüzden, Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğümüzden böyle bir şey gelir mi size?

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Yani biz sürecin devam etmesinin çok daha faydalı olacağını değerlendiriyoruz. Sayın Başsavcım asında sahadaki aksaklıkların en püf noktasına parmak bastı. Eğitim tedbiri olarak, Sayın Başkanım, konu bize geldiği zaman büyük çoğunlukla okullaştırılması anlamında tedbir gelir yani okula devamının sağlanması noktasında tedbir gelir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama okullaştırma...

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Biz çocuklara rehber öğretmenlerimizi görevlendiririz; aileyle görüşür, hatta gerekirse ikamet adresine gider ve okullaştırdığımız çocuklara ondan sonra sonlandırma raporu yazar rehber öğretmen; der ki: "Evet, bu çocuğu iki aylık, üç aylık bir dönem diliminde izledik; şu an okullaştı." Sonlandırma raporu yazarız, iş biter ama çocuk daha sonrasında yine devam etmiyor.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yine devam etmiyor, yine suça bulaşıyor.

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Bunun devamında bir durum yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Davranış bozukluğu düzeldi mi düzemedi mi, mesela o belli değil.

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Kesinlikle ölçülebilir kriterleri yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Minguzzi davasını çok yakından takip ettim, mesela o çocuklardan birinin bir RAM'la yolu kesişmiş ama hani süreç... Yani bir de kurumlar arası bir şey yok, hani, bir çocuk bir yerden diğer kuruma gittiği zaman... Doğru mu söylüyorum, soruyorum bütün paydaşlar burada olduğu için: Yani diyelim ki okulumuz Aile ve Sosyal Hizmetlere veya İl Sağlık Müdürlüğümüze gönderdi, diyelim ki psikopatoloji var ve tedavi gerekiyor; o süreci takip edebileceği bir sistem var mı öğretmenin yani orada neler oluyor?

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Gönderdikten sonrası yok Sayın Başkan.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok ama işte ortak bir takip sistemi kesinlikle olmalı.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Öyle bir ortak izleme, değerlendirme, bir bakanlığa bağlı bir şey olması lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, bir şey söyleyeceğim size sahada çalışan, pratik olarak bunu uygulayan paydaş yöneticiler olarak: Şimdi, burada iki tane fikir ortaya çıkıyor şu ana kadar; bazıları "Otonom bir yapı kurulmalı çocukla ilgili mesela Cumhurbaşkanlığına bağlı, bu koordinasyonu o temin etmeli." diyor, bir böyle bir şey var, bir kısım da "Asıl mesele bir otonom yapının olmamasından ziyade, dikey değil yatay çalışmayı öğrenmediğimiz için yani -biraz evvel dedin ya- o çarklar, kurumlar arası şey yapılandırılmadığı için oluyor. Otonom yapı buna çözüm değildir, asıl mesele bunun yapılandırılmasıdır." diyor. Hangisi sizce?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Doğrusu da bu bana göre, bence ikincisi, yatay. Diğerinde bürokrasiyi artıracaksın, yine bir işe yaramayacak bana göre.

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Yatay düzlemde kurumların görev ve sorumlulukları net bir şekilde belirlendikten sonra çözüm olacaktır diye düşünüyorum ben.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yapılandırılması. Hatta kimin bunu söylediğini söyleyeyim: Fatma Şahin Bakanımız zaten eskiden Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı olduğu için hem meseleyi biliyor hem de Gaziantep'te güzel modeller uygulamış. Bence Gaziantep örneğini incelemenizi ben çok tavsiye ederim, burada daha güzel bir şey yürüyor ama Gaziantep'te de çok güzel bir model oluşmuş; bence mutlaka, Sayın Valim, size de çok tavsiye ederim; kurumlar arası koordinasyona çok işlerlik

kazandırmışlar fakat o zaman Bakanımız Komisyonunda şunu dedi yani: "Yeni bir yapıdan ziyade asıl mesele şu yatay çalışma şeyi, dikeyden ziyade yatay çalışmayı..." Çünkü sizin de dediğiniz gibi, bazen de bürokrasiyi mi artırıyor?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Tabii, artırıyor Sayın Başkanım. Yeni yapı yeni bir sıkıntı, usuller getirecek.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben de bu fikre daha yakınım ama hakikaten kıymetli de bir şey yürütüyoruz burada.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Başkanım, aslında bununla da bağlantılı olabilecek; aynı yetkisizliği, yaptırımsızlığı... Kadına yönelik şiddet kapsamında verilen tedbir kararları var mesela şiddet uygulayan eşe yönelik, işte, sağlık kurumuna ek süre, psikolojik destek yükümlülüğü gibi ve bağımlılıkla mücadelede; onlarda da aynı yetkisizlik var yani şiddet uygulayan eş gelmiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani zaten şiddet ve bağımlılık, SSÇ konusunda da en önemli risk faktörü aile; onlarla da bu koordinasyonsuzluk olunca suça sürüklenme meselesi de önlenemiyor yani bağımlılık konusunda da var; buna gerçekten çok ciddi neşter vurmamız gerekiyor.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Yani eş mahkeme kararıyla belli süreyle psikolojik destek almaya yükümlü ama gelmiyor, aynı süreci işletmek zorunda kalıyoruz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Sayın Başkanım, bu husus eğer tamamlandıysa, soracağınız bir şey yoksa hukuki düzenlemeyle ilgili, sizin fazla vaktinizi almadan, iki teklifim olacak; mutlaka daha önce görüştüğünüz sahadaki hâkim, savcı arkadaşlarımız söylemişlerdir ama ben de ifade etmeden geçmek istemiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle bir şey söyleyeyim mi: SSÇ hâkim ve savcıları çok büyük bir yüzdeyle infaz şeyini ya çok yetersiz ya yetersiz buluyor.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet, ben onu somutlaştırarak teklifte bulunacağım müsaade ederseniz.

Bizim, işte, bu suça sürüklenen çocuklardaki "yaş indirimi" diye bahsettiğimiz Türk Ceza Kanunu'nun 31'inci maddesindeki yaş düzenlemesi; burada, biraz önce de izah etmiştim, üçlü bir ayırım var. 12-6 zaten cezasızlık; 12-15 arası işlediği suçun, fiilin hukuki anlam sonuçlarını anladığında cezalandırılıyor fakat yarısı indiriliyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani Atlas Çağlayan'ın katili buradan yararlanacak.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet.

Ya da hukuki fiili anlamadı diye biraz önce konuştuğumuz tedbirlere hükmediliyor. 15-18 yaş arasındaki çocuklara ise 1/3 indirim yapılıyor. Dolayısıyla, günümüzde çocukların bilgiye erişim imkânlarının artmasından, sosyal çevrelerinin gelişmesinden, sizin de bahsettiğiniz gibi, dijital çağa birlikte bilişsel ve sosyal gelişimlerinden bizlere göre, bizim çocukluğumuza göre çok daha erken yaşlarda ve hızlı bir şekilde olgunlaşmalarından dolayı Türk Ceza Kanunu'ndaki bugünkü yaş kriterinin gerçeklikle, hayatla, sosyal hayatla uyumadığını, tam tersi çatıştığını düşünüyorum ben. Özellikle, biz bunu ağır ceza mahkemelerindeki davalarda yaş ilerledikçe artan algılama ve muhakeme yeteneğine rağmen aynı indirimin uygulanmasının çok doğru olmadığı... Özellikle, isimlerini söyleyerek reklamlarını yapmak istemiyorum ama yeni nesil suç örgüt tipleri var, bunlar bu alanı çok ciddi manada istismar ediyorlar. Özellikle, bu yaş indirimini, vesaireyi bildikleri için çocuk yaştaki çocuklarda ağırlaştırılmış müebbet otuz altı yılken yetişkinlerde, gençlerde bu on sekizden yirmi dörde kadar; çok ciddi bir indirim yani.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Zaten halkın tabiriyle yatarı çok az.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yatarı çok az, zaten bir de infaz rejimi var. Dolayısıyla, bu yaş düzenlemesinin çocukların mevcut konjonktürdeki psikolojik olarak ya da psikiyatrik ya da ne bileyim bilişsel olarak gelişimlerine uygun sağlık ya da sosyal bilimler ya da diğer psikolojik bilimler aracılığıyla ortak oluşturulacak bir şeyle, gözlemlerle kademeli olarak artırılması... Mesela, 12-14 yaş arası, 14-16 yaş arası, 16-18 yaş arası neredeyse yetişkinlere yakın bir cezalandırma gibi ve bununla birlikte sadece yaşa da takılmadan, eğer gerçekten bir yetişkin gibi sosyal ve bilişsel olarak gelişmişse bazı uygulamalarda, Avrupa, Amerika uygulamalarında olduğu gibi yetişkin gibi de cezalandırılabilmesi bazı suçlar açısından. Tırnak içerisinde, öldürme, cinsel saldırı, millî güvenliğe yönelik suçlar gibi ağır suçlar açısından bu örnek Amerika'da ve Avrupa'nın bazı ülkelerinde var, SSÇ kapsamında da olsa yetişkin gibi cezalandırılıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben de buna inanıyorum.

Peki, bu SSÇ kapsamında da olsa hâkimin takdiriyle yetişkin gibi yargılanmasının yaşı kaçtan başlamalı sizce?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Bence bugünkü şartlarda 16'dan başlaması gerekiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama mesela 15... Siz biraz aralığı daraltıyorsunuz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet,

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Mesela, diyelim ki...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Özür dilerim, ben şunu somutlaştırırım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ya, çoğu korkunç cinayeti 14 yaşında da işliyor ama.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Şöyle: Ben, burada SSÇ kapsamında olduğu için, ceza adalet sisteminin temel amacı çocuklarla ilgili eğitim ve topluma kazandırma olduğu için...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle somut bir şey söyleyeyim mi...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - ...13-14 arası bir kademe, 14-16 bir kademe, 16'dan sonrası yetişkin gibi olabilir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ha, öyle diyorsunuz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Öyle diyorum ben. Yani biz çocukluktan...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tamam.

Peki, 14-16'da da suçun mahiyetine göre yine de yetişkin gibi yargılanma...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Kesinlikle. Özel suçlarda çocuğun gelişimi...

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Çocuğun gelişim düzeyine göre.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben de böyle düşünüyorum.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Mesela, bakacak...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, bu biraz şeyi şey yapabilir mi? Mesela, diyorlar ki: "Hâkimlerin üzerinde sosyal medya baskısını artırır bu." Ben bu arada sosyal medya baskısına şey değilim çünkü kamu vicdanı önemli bir pusuladır bence.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Kesinlikle.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sosyal medyada da genelde doğruyu söylüyor halk yani ayaklanıyorsa.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Sayın Başkanım, İngiltere'de 10 yaşından itibaren cezalandırma var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet ama 10 yaşında diyelim ki katilse nasıl...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Tabii, direkt ona bir yetişkin gibi ceza vermiyor. Kastettiğim şu: Bu yaş kısmına...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, ben sizinle aynı fikirdeyim.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Yok, yok, kendimi izah etmeye çalışıyorum.

Yaş kısmına çok takılıyor. Yaş, eşittir gelişim yaşı demek değil. Biz sahada görüyoruz çocuğu yani yaptıklarını görüyoruz. Sizin de biraz önce buyurduğunuz gibi, 14 yaşındaki bir çocuk 18-20 yaşındaki bir yetişkin gibi suçu işliyor, onun gibi sosyal ve bilimsel bir kafaya, yapıya sahip. Yani burada yaşa bu kadar takılması bence doğru değil. Yaşla birlikte -artık bu adli tıp mı olur- adli tıpla birlikte genişletilmiş, daha başka akademik kadroların da eklendiği bir çocuğu gözlemden geçirip bu suçu işlerken gerçekten, tam anlamıyla bir yetişkin gibi tasarlayarak, kendi bilerek, isteyerek işledi mi, işlemedi mi, buna bakılarak... Bu yaş durumunu özellikle sırf yeni nesil suç örgütleri değil bunu aileler de istismar ediyor. "Sana içeride bakarız, sen zaten az ceza alırsın, sen vur." diyor, "Sen yarala, sen öldür." diyor. Ya, biz buna devlet ve toplum olarak bile bile lades diyoruz. Biz yaşı elbette ki önemseyelim, işlenen suç tiplerine ve suçlunun profiline göre eğitim, topluma kazandırma, diğer danışmanlık tedbirleri vesaire olmalı ama adam suç makinesi. Örneğin, bakın, ismini söylemeyeceğim, söylesem burada Aile ve Sosyal Hizmetlerdeki arkadaşlarımız tanır. 43 tane suçu var, hepsi hırsızlık ve TCK 168'de etkin pişmanlıktan, annesi her seferinde geldi, zararı giderdiği için... Soruşturma aşamasında zarar giderilirse ceza üçte 2 indirilir, bir de bu çocuk olduğu için bir şey kalmıyor, tutuklanmıyor bile. Dolayısıyla, buradaki sıkıntımız şu: Bir, yaş; iki, -biraz sonra arz edeceğim- mükerrerlik. Türk Ceza Kanunu 58'inci maddenin 5'inci fıkrasına göre tekerrür hükümlerin uygulanabilmesi için 18 yaşını geçmesi gerekiyor. Yine, bununla paralel aynı sıkıntı...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bu sefer de şu oluyor Sayın Başsavcım, lütfen unutmayın.

Ben çok mektup aldım, diyor ki: "Beni ilk suçumdan itibaren cezalandırmadınız, cezalandırmadınız, cezalandırmadınız, şimdi ben yüz sene bilmem kaç ay ceza aldım, gençliğimi yaktınız, keşke ilk zaman beni cezalandırsaydınız."

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Başkanım, bakın, hepsi hırsızlık, 42 tane suç var burada. Bunların birçoğuna tutuklama yapılmadı, en sonunda tutuklama bilgileri var, onu da arz ettim orada.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama kamu malına zarar verme...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Hep hırsızlık yoğunluğu.

Şimdi, bunun annesi gelip genelde zararı giderdiği için -168'e göre- bir de çocuk indirimi olduğu için çocuk hiç tutuklanmadı. Şimdiki tutuklanması da o önceki işlediği suçların kesinleşmesi ve infazından dolayı içeride çocuk yoksa tutuklamadan dolayı içeride değil. İşte, bu çocuğa mükerrerliği uygulasaydık... Çünkü mükerrerlikte ne oluyor? Adli para cezası ve hapis cezası seçenek yaptırırsa ve mükerrerse adli para cezasını veremiyorsun, mecbur hapis vermek zorundasın. Artı, mükerrerlere özgü bir infaz rejimimiz var. Mesela, ikinci defa mükerrer olan şartlı tahliyeden faydalanamıyor. Mükerrer olan diğeri gibi direkt tahliye olmuyor, denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak zorunda. Dolayısıyla, bu "ihtiyari suç" dediğimiz tekrar eden suç işleyenlerde mükerrerlik uygulansa bu çocuklar için de bir caydırıcılık içerir. Dolayısıyla, biz yaş ve mükerrerliğin uygulanmasını paralel, eş güdümlü bir şekilde Ceza Yasamıza koymamız gerekiyor. Çok ciddi istismar edilen bir alan burası.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Değerli Başkanım, ben de bir şeyler söylemek isterim.

SAKARYA VALİ YARDIMCISI SELDA DURAL - Bu arada, Sayın Başkanım, bazı muhtarlarımız, dernek yöneticilerimiz katıldılar.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Evet, onlara da bir selam verelim.

Sonradan toplantımıza dâhil olan çok kıymetli sivil toplum örgütü temsilcileri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yürüttüğü bir araştırma komisyonu var biliyorsunuz suça sürüklenen çocuklarla ilgili. Bu meseleyi bütün yönleriyle tahlil ediyoruz ve çözüm önerilerini tartışıyoruz. Burada sizlerin de bulunması bizim için çok kıymetli, teşekkür ederiz geldiğiniz için.

Buyurun.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Şimdi, öncelikle şunu söylemek isterim: Sayın Başsavcım konumu gereği olayı bizim duygularımıza, bilimsel kurgularımıza da indirgeyerek açıklamasından dolayı kendisini çok tebrik ediyorum. Bizim birçok tespitlerimizi kendisi hukuki açmazlar üzerinden değerlendirdiler, bunu çok kıymetli bulduğumu söylemek isterim. Bir de olayı sosyalleştirerek açıklamaları daha kıymetliydi, kendisine teşekkür ediyorum.

Ayrıca, söylemek istediğim önemli bir iki konu var. Ben sosyal hizmet öğretim üyesiyim üniversitede, bu alanda da çalışan bir hocayım aynı zamanda. Bu "suça sürüklenen çocuk" kavramı ile "suç işleyen çocuk" kavramı arasında birtakım açıklamalar yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yani 16 yaş konusunda ben de mutabıkım, şu anda bu konuda bir tez çalışması yaptırıyorum. Ailenin işlevselliği ve sosyal desteğin suç işleyen çocuklar üzerinde etkisi üzerine bir çalışmamız var. Söyleyim o ki belki kademelendirmek çok daha doğru olur, "suça sürüklenen" kavramı hepsini kapsamıyor "suç işleyen" kavramı da hepsini kapsamıyor. Bence "suça sürüklenen" ve "suç işleyen" diye ikiye ayırmak lazım. Sürüklenenleri ayrı,- işleyenleri ayrı değerlendirmek lazım. Bu,

problemi bir miktar çözmüş olur çünkü kimin sürüklendiği ve kimin işlediği konuları da tartışmalı. Bir de çocuğun gelişim süreçlerinde, biyopsikosozyal gelişim sürecinde her çocuğun gelişim süreçleri eşit değil, yapı da eşit ilerlemiyor. Yani 16 yaşındaki 5 çocuğu yan yana getiririz, onun gelişim süreçlerini değerlendiririz, hepsinden farklı sonuçlar çıkarırsınız yani yaş ana belirleyici olmamakla birlikte yaş kıymetlidir. Yani mutlaka bir sınırlama olması gerekir fakat o tam belirleyici olmamalı. Özellikle, dünya çocuk hakları çalışmalarına baktığımız zaman, yine 18 yaş ana sınır konulmuş fakat birçok ülke de şu anda bunu çalışıyor, biz de çalışıyoruz, sizler de çalışıyorsunuz. Bu 18 yaş meselesi tartışmalarla geldi. Teknolojinin, bilimin, gelişimin bu kadar hızlı ilerlediği, işte malum şartların geliştiği bir dönemde yaşlıların çok fazla takıntılı olmaması gerektiğini... Mesela, yaşlılık yaşı da değişiyor şimdi, çalışma yaşı da değişiyor. 65'i, 72'ye çıkardı Avrupa, Batı. Dolayısıyla hem ön yaşların hem son yaşların değişmesi gerektiğine biz de inanıyoruz ve bu konuda daha aktif çalışılması gerekiyor.

Suç işleyen çocukların 16 yaştan başlanması iddiasına tamamen katılıyorum. Biz de zaten buna çalışıyoruz, sahada bunu belirlemek istiyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz sizin çalışmanızdan da istifade etmek isteriz, bizimle paylaşırsanız çok memnun oluruz.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, şurada, şu yaş şeyinde şunu mu anlıyorum: 12-14 yaş arası için cezai ehliyeti var mı, yok mu bakılıp bunun devam edilmesi...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Oraya indirimli olabilir. Bu gelişmişse yine yasadaki gibi 1/2 indirim olmaz da 1/3 indirim olur.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Anladım. 14'le 16 yaş için ne öneriyorsunuz?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - 14 ve 16 yaş için bir indirim, mümkün olduğunca az bir indirim ancak özel suçlarla ilgili, ilgili kuruldan rapor alınırsa yetişkin gibi cezalandırılmalı. Mesela, öldürme, cinsel saldırı, terör...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bu arada şu: Terör suçu... Mükerreri bilemiyorum çünkü hırsızlık da yapsa hani bir şekilde ıslah edilebilir, rehabilite edilebilir ama öldürme, cinsel suç, örgütlü suç...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Örgütlü suç yani bu suçlar bizim katalog suç dediğimiz, CMK'de ağır suçları içeren suçları da ayrı bir özel kategoriye sokulup eğer burada bilişsel ve sosyal olarak yetişkin gibiyse yetişkin gibi cezalandırmamız gerek.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - 16-18'e ne diyorsunuz?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - 16-18'de bence indirim...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yine aynı suç grupları için sosyal gelişimine, işte psikososyal gelişimine bakılmadan 16-18'de öldürme suçunu işlediye direkt yetişkin...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Direkt yetişkin. Bazı suçlar açısından, 18 yaş altı SSÇ kapsamına sokulduğu için cüzi de olsa bir indirim...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, bir şey söyleyeceğim Sayın Savcım: Bir de bir kanun yaparken uygulanabilir olmasının da önemi var. Sahada bir sistemi değiştiren, hani şu anda 12 altı, 12-15 ve 15-18 ya, böyle bir değişim sahada, pratikte yansırken bütün sistemleri, dengeleri sarsar mı yoksa adapte olması kolay bir şey midir?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Sadece ceza infaz kurumlarımızı biraz daha yoğun hâle getirir, en hızlıca karşılığı o olur diye düşünüyorum.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Tekrarlanan suç çok önemli. 10-12 bile olsa o suçu 25 defa tekrarlıyorsa...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Şöyle Sayın Başkanım...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, çünkü bu sefer çocuğu kronik suçlu yapıyor sistem. Yani 10-12 bile olsa tekrarlayan suçta daha şey bir tedbir almak lazım.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - 13 yaşında çocuk 113 tane suç kaydıyla geliyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - 13 yaşında?

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - 13.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Şimdi, Sayın Başkanım, ben şunu arz etmek istiyorum: Şimdi, biz illaki 1/3, 1/6, 1/5 gibi bir rakam belirtmeden, ciddi bir değerlendirme sonucu ceza hâkimimize esnek cezalandırma yetkisi vererek, takdir hakkı vererek aralığı geniş de tutabiliriz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, bir şey söyleyeceğim; bu da bazılarında şu eleştiri getiriyor: Eğer, takdir hakkı verirseniz işte ailelerin baskısı, tehdit, bilmem ne, kamuoyu baskısı, şu bu yani biraz subjektif kalmaması gerektiğini söylüyor.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - O zaman biz belirleyeceğiz Sayın Başkanım. Şöyle yapacağız: Mesela, 12-15 yaş arasında işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama raporu verilmişse 1/2 indiriliyor; bu yarı rakamı çok büyük bir rakam. Bu 1/4 de olabilir yani istismar edilmesine müsaade edilmeyecek şekilde çok daha az bir indirimle yaklaştırabiliriz. 15-18 yaş arasındakilere 1/3 indirim. Siz bu 1/3'ü 1/6 yapabilirsiniz. Böyle çok cazip, makul bir hâlden çıkarıp yetişkinlerin ceza bandına yaklaştırabilirsiniz yani bu olabilir eğer takdir hakkını esnek bir şekilde tanımayacaksınız ceza hâkimine. Kaygılarınıza katılıyorum, olabilir. 1/2, 1/4 olsun; 1/3, 1/6 olsun. Mesela, örnek veriyorum: Bu, 1/8 de olur, 1/12 de olur, bilemem yani. Ama bu, bilişsel, sosyal olarak yetişkine yakın, cezası da yetişkine yakın olsun. Tamam, indirelim ama 1/6 indirelim, 1/8 indirelim. Niye 1/2, 1/3?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Aslında benim durduğum yer şu: Bilişsel, işte fiziksel olarak yetişkinliğe yakınlıktan ziyade suçun yetişkinliğe çok yakın olması mahiyeti beni daha çok ilgilendiriyor.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet, kesinlikle.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani 18 yaşının altında olduktan sonra, ne suç işlese işlesin bir ıslahının, bir rehabilitasyon hakkının olması gerektiğine inanıyorum ama cana kastettiyse mezardaki çocuğun hakkını öncelimeyim mi diyorum.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Şimdi, 17 yaş on aylık bir çocukla 18 yaşındaki bir çocuğun arasında çok bir fark yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Başsavcım, bu şimdi derinleştikçe süreyi şey yapıyoruz, sizde bunun böyle yazılı bir raporu ya da çalışması var mı?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz sizinle paylaşırız, sizden de istifade ederiz, hatta Komisyon çalışma sürecinde de belki sizi davet ederiz Meclise, orada da böyle sizden istifade ederiz.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Hiç sorun yok, katkı olursa çok memnun olurum, o yüzden geldim.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Başkanım, bir cümleyle vurgu yapmak isterim.

Şu çok önemli bence, dikkate alınması gerekir: Çocuğun suçu hangi gerekçeyle işlediği ve azmettirilip azmettirilmediği yani suçu bizzat kendisi fiil olarak işlemişse başka bir muamele olması gerekir, azmettirilmişse başka muamele olması gerekir yaş grubu ne olursa olsun. Yani burada 12-15 aralığını belki alabiliriz, 15 yaş ve 18 yaş aralığı daha bununla ilgili. Çocuk suçu bizzat kendisi işlemişse bu başka bir şey olmalı, azmettiren... Suça sürüklenen dememeliyiz buna aslında, bu ayrımı yapmak belki de süreci ciddi bir şekilde çözer gibi düşünüyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Adli sürece dâhil olmuş çocuğa SSÇ yerine ASÇ desek...

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Olur yani sanki birisi suçu çocuğu zorla sürüklemiş gibi, keyfi işliyor, "Bırakacaksın, bir daha yapacağım." diyor. Keşke vaktiniz müsait olsa da gitsek oradaki çocuklarımızı ziyaret edebilseniz şimdi. Biz sürekli onlarla muhatabız, bir de yanlış anlamayın Sayın Başkanım, şunun altını tekrar çizmek istiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İnfaz kurumuna mı gidelim diyorsunuz?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet, ceza infaz kurumuna. Ceza infaz kurumuna istiyorsanız gidelim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Gidelim mi Sayın Vekilim?

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Sayın Vekilim, korkuyor, çıkış garantisi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ya, ön kapıdan girip arka kapıdan çıkıyor diye bir algı var.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet, şimdi şöyle Sayın Başkanım...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama Emniyet yakalıyor, siz salıyorsunuz Sayın Savcım.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet, Allah bizim belamızı versin, biz suçluyuz; esprisi o.

Şunu da arz edeyim: Lütfen, bu yaş aralığı ve indirimle tekerrürün hiç alakası yok. Tekerrür ayrı başlıkta ve mutlaka olmalı. Biraz abartarak şöyle anlatayım: Bizim cezaya bakmayan hâkimlerimizden çok daha iyi infaz biliyorlar içerdekiler. Bizim infaz savcısı olmayan, diğer suçlara bakan savcılardan çok daha iyi infaz bilgisi biliyorlar. İçeriye ilk girene "Cezan ne? Şu hükmü getir. Sen şu kadar kapalıda kalırsın, şurada açığa çıkarsın, şurada denetime ayrılırsın." Yani dolayısıyla bu tekerrürü girmeden önce yeni nesil suç örgütleri ve çocuklar çok iyi hesaplıyorlar, tekerrür cezanın infazı anlamında ciddi bir caydırıcılık, kesinlikle 58/5'in değişmesi, 18 yaşın altına da ya komple ya da yaşta olduğu gibi kademeli bir şekilde tekerrür uygulanması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Evet, Başkanım süre bayağı ilerledi, arkadaşlardan...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, süre ilerledi, paydaş gruplarımıza...

ALİ İNCİ (Sakarya) - Ben, şimdi şunu bir kere ifade edeyim: Sakarya olarak beni memnun ettiniz, bütün müdürlerimize, herkese çok teşekkür ediyorum, güzel bir sunum oldu. Diğer illerle alakalı da baktığımız zaman sizi tebrik ediyoruz, gerçekten çok net, kısa bir şekilde oldu, özellikle Sakarya'da bunu görmekten mutlu olduğumu ifade ediyorum.

Benim buradaki sunumda dikkatimi çeken bir olay oldu -Savcı Bey çok konuştuğu için ona az bir şey yapayım diyelim- Cezaevleri Genel Müdürümüz dedi ki: "Yattıkları yatakhane hem tuvalet hem banyo var." Ama burada gördüğüm, dikkatimi çeken bir olay var, tuvalet var ama banyo yok, banyo 4'lü olarak var.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Evet.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Genel Müdürümüzün ifade ettiği doğrultuya doğru Sakarya'yı da getirmenizin gerekli olduğunu düşünüyorum.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Tamam, sen bize bir pas attın, ben de size bir pas atayım, müsaade edin Kurumumu savunayım, Genel Müdürümü savunayım Sayın Vekilim.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Hemen karşılık vermek zorunda değilsin.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - İlla karşılık... Yok, vereceğim, vermek durumundayım.

Şöyle: Bir, bizim ceza infaz kurumumuz 18 yaş altı barınmaya uygun bir ceza infaz kurumu değil. Genelde mevzuatımız gereği 18 yaş altı gençlik ve çocuk ıslah cezaevleri vardır, maalesef burada yapmaya kalktık, bize "Mera iyileştirilecek." denilerek arazi verilmedi Söğütü'de. Biz, o noktada hâlâ sizin desteğinize talibiz Sayın Vekilim. Biz genelde 18 yaş altı çocuklarımızı tutukladığımızda ya da hüküm için içeriye aldığımızda en yakın yer olan Sincan'a, Ankara'ya gönderiyoruz.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Gittik.

SAKARYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI HASAN UĞURLU - Fakat orada da kapasite dolduğu için mecburiyetten 3. No.lu İnfaz Kurumumuzda mümkün olduğunca çocuk hükümlü ve tutuklulara uygun hâle getirerek imkânlar dâhilinde bir alan yaratmaya

çalıştık. Dolayısıyla, bizim şu anki çocukları bulduğumuz yer onlara özgü bir yer değil mecburiyetten oluşan bir yer. Yoksa dediğiniz gibi, her birinde tuvaleti ve banyosu olması gerekiyor fakat bizim cezaevimiz çocuk ve gençlik cezaevi değil yetişkin cezaevi.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Diğer bir olay da yine -hepinize söz vereceğiz- Sayın Savcımızın ifade ettiği gibi 12-14, 14-16 yaş grubuyla alakalı, 16-18 yaş grubuyla alakalı. Akşamleyin anneleri dinledik, Sayın Başkanımızla orada çok dikkat ettik yani verilen cezaya "İçeride çocuğum çıkmasın." diyor veya "Başka bir yerde eğitim alsın." diyor yani "Eve gelirse benim onunla birlikte yaşamam çok zor." diyor; bu şekilde anneler var. Cezaevinde kalmasını isteyen ciddi şekilde anne var yani "Orada ıslah olsun, öyle gelsin." diyor. Bu şekilde Savcı Beyi de destekleyen anneler olduğunu akşamleyin gördük, öyle mi Sayın Başkanım? Akşamleyin anneler böyle söyledi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tam sahadan bilgiyi almış olduk.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Diğer bir olay da tabii, Millî Eğitim Müdürümüz gitti ama çok dikkat çeken şu: Akşamleyin annelere sorduk "Ne zaman çocuğunuz bu duruma geldi?" diye, o da "14-15 yaşında iken ben ilk defa çocuğumu bir an odada, farklı bir ortamda gördüm, şaşırdım kaldım." diyor. Yani bu demektir ki çocuğunu hiç kimse suç işleyecek durumda görmüyor, diyor ki: "Benim çocuğum suç yapmaz, benim çocuğum başka çocuklardan etkilendi." Böylelikle anne koruyucu duruma geçiyor yani aslında belki ilk zamanlarda, ilk anda çocuğunda bunu tespit edebilse çözümü daha kolay olacak ama süreç geçmiş, on yedi, on sekiz ay, iki sene kullandıktan sonra... Bir de sakladığı dönem var annenin yani düzelir diye herkesten sakladığı dönem var, bunları da dikkate almamız gerekir.

Arkadaşlar, ben hepinize ciddi şekilde teşekkür ediyorum, çok güzel hazırlandınız, özellikle Sakarya grubundaki bütün müdürlerimize teşekkür ediyorum. Başkanımız zaten size söz verecek.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SAKARYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI VEYSEL ÇIPLAK - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de tam Sayın Vekilimin bahsettiği konuya aslında bir süreç olarak değinecektim. Şimdi ben Sakarya Büyükşehir Belediyesindeyim bu arada. Burada bir suç, suça sürüklenen çocuk ve alınacak tedbirler üzerine konuşuyoruz. Tam da bu noktada tabii ki alınacak tedbirler, bu suçun hangi aşamada yakalanacağı ve hangi aşamada önlem alınacağına yönelik hem önleyici tedbirler hem tespit edici hem de düzeltici tedbirler farklı oluyor. Eğer ki bu suç işlendikten sonra bununla mücadele edilirse -zaten tüm aşamalarda mücadele edilmesi gerekiyor- burada yaş önemli; işte suç, ceza, cezanın oranı, caydırıcı önemliken ama bu suç gerçekleşmeden bir akran zorbalığından kaynaklanan bir suçsa akran zorbalığı aşamasında buna müdahale edildiği zaman kurum ve kuruluşlar ve tedbirler de değişiyor. Suç gerçekleştiği zaman buradaki önemli kurum ve kuruluş yargı iken veya daha çok güvenlik birimleri iken bunun tespit edilmesi veya işte yargılanması sürecinde falan ama akran zorbalığında buna müdahale edilecekse yani kök neden yukarı doğru çekildiği zaman burada tabii ki eğitim kurumları ve farklı kurumlar devreye giriyor. Eğer ki bir üstüne çıktığınız zaman bu akran zorbalığının sebebi, kök nedeni bir kimlik arayışıysa daha farklı tedbirler, daha önleyici, daha düzeltici tedbirler ortaya çıkarken buradaki aslında kurul, kuruluş ve aktörler de değişiyor. Bir üstüne çıktığımız zaman bu kimlik arayışı, kendini aileye ait hissetmeme, mahalleye ait hissetmeme, olduğu sosyal topluma karşı kendini hissetmeme ise burada bizim müdahale etmemiz gereken alacağımız tedbirler daha farklı oluyor. Eğer ki bu ait hissetmeme konusu iyi bir eğitim, farklı bir arayış, uygun bir iş bulmama, kendini belki... Bazen çocuklar çok zeki olduğu için de bu sürecin dışına çıkabiliyorlar. Eğer ki bir üst aşamaya çıktığımız zaman bir sosyal sebepler, bir ailenin dağılmasıysa bu daha çok sosyal hizmetler, daha çok danışmanlık, daha çok istihdam, daha çok iş hatta sanayi bile, vakıflar da devreye giriyor. O açıdan, aslında tüm düzenin iyi bir tasarlanması gerektiği herhâlde ortaya çıkıyor. Çünkü operasyonda aşağıda falan suç gerçekleştikten sonra, tabii ki burada caydırıcı cezalar, suçlar, işte denetimli serbestlik kurumunun mesela en tepede çok fazla fonksiyonu yokken suç işlendikten sonra fonksiyon ifade ediyor. Bana göre biraz kök nedene de yani diğer sebeplere de odaklanıp bir bütün olarak iyi bir tasarım yapıp ve bunun aslında operasyona çok iş kalmaması, operasyona kalırsa da işte yaştır, cezadır, caydırıcı sebeplerin o zaman aslında ön plana çıkartıp iyi bir tasarıma ihtiyaç olduğu ortaya çıkıyor. Buna biraz dikkat çekmek istedim.

SAKARYA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ HALK SAĞLIĞI HİZMETLERİ BAŞKANI SELİN TUNALI ÇOKLUK - Sayın Başkanım, Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanı Doktor Selin.

Ben özellikle bağımlılıkla mücadeleyle ilgili yaptığımız eylem planından bu konuda bahsetmek istiyorum çünkü biz suça sürüklenen çocuklar üzerine konuşuyoruz ama Bağımlılıkla Mücadele Eylem Planı'nda risk altındaki çocukları göz önüne aldık, bunlar belki de ilerleyen günlerde suça sürüklenen çocuklar olacak. Bizim için gerçekten çok önemli, Sayın Valimizin talimatlarıyla burada böyle bir çalışma yaptık ve tüm kurumlarla ortak bir iş birliği yaptık millî eğitim düzeyinde çünkü şunu gördük: Bizim asıl suça sürüklenen çocuklarımız örgün eğitimden uzaklaşan çocuklardı daha çok, örgün eğitimden uzaklaşmış çocuklar hedef gruplarımızdan biriydi bizim için. Bunun dışında, denetimli serbestlikte yer alan işte diğer hedef gruplarımızı da belirledik. Burada multidisipliner çalışma çok değerli bizim için, biz burada sağlıklı hayat merkezlerimizi işin içine aldık aslında, danışma ve yönlendirme birimleri olarak.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Araya girebilir miyim burada?

Sağlıklı hayat merkezleri bence de çok çok kıymetli fakat bilinirliği çok düşük yani aile hekimini biliyorlar. Dün de annelere sordum, 1'i biliyordu. Bunu duyurmakta biraz daha şey olsanız çok kıymete geçecek.

SAKARYA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ HALK SAĞLIĞI HİZMETLERİ BAŞKANI SELİN TUNALI ÇOKLUK - Elimizden geleni yapıyoruz Başkanım, hatta Sayın Vekilimle bile ziyaret ediyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yeni olduğu için herhâlde, Sakarya'da ne kadar tanınıyor bilmiyorum ama diğer illerde de aynı durum var. Tanınırlığı biraz düşük, hâlbuki halkın çok daha fazla istifade etmesi için biraz daha bilinir olması gerekiyor.

SAKARYA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ HALK SAĞLIĞI HİZMETLERİ BAŞKANI SELİN TUNALI ÇOKLUK - Kesinlikle katılıyorum.

SAKARYA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MEHMET UÇAR - Başkanım, Antep modelinin aslında birebir aynısı.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, çok güzel.

SAKARYA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ HALK SAĞLIĞI HİZMETLERİ BAŞKANI SELİN TUNALI ÇOKLUK - Burada özellikle psikologlarımız, sosyal çalışmacılarımız ve çocuk gelişimcilerimiz, kendi yapılandırdığımız bir anket üzerine çocukların risk durumlarını belirliyor, biz burada tabii biraz daha bağımlılığa yönelik çalışıyoruz. Bu risk durumları sonucunda da bağımlılıkla mücadele vaka toplantıları yapıp yine bütün paydaşlarımızla bir araya gelerek bu çocukları tek tek ele alıyoruz. Bu değerlendirme sonucunda gerçekten... İlk toplantımızı yaptık, yeni başladık, 2026 yılı itibarıyla başladık bu eylem programına ve üç yıl sürmesini hedefliyoruz. Gerçekten tüm kurumlardan biz bu çocuğa, işte meslek edindirmede yardımcı olabiliriz, biz bunun sportif faaliyetlerini ele alabiliriz, biz, evet bu çocuğun belki de sesi çok güzel, bunun bazı ortamlarda daha kendine güvenini yerine getirebiliriz gibi ya da kültürel faaliyetlerde, işte Belediyemizin destekleriyle bir tiyatro grubu olabilir, kendi oynayabilir ya da izlemeye götürebiliriz gibi planlarımız var. Hatta bu gurupları birbiriyle de kaynaştırıp belki grup çalışmalarıyla, ortak çalışmalarla birbirlerini de güçlendirmelerini sağlamak istiyoruz. Umarım iyi ilerler çünkü biz gerçekten güzel sonuçlar alacağımızı ümit ediyoruz ama sizin de söylediğiniz gibi sağlıklı hayat merkezlerimizin daha bilinir olmasıyla, buradaki multidisipliner yaklaşımlarla beraber çok daha iyi bir yol alacağımızı düşünüyorum. En önemlisi burada risk gurupları gerçekten çünkü risk guruplarına ulaşım konusunda suça sürüklenenler ya da bağımlılığı olan kişilere ulaşmak kolay oluyor belki ama bunları iyileştirme kısmı sıkıntılı oluyor. Risk guruplarına ulaşmak bizim için her zaman önemli. Bunun için de belki millî eğitim müfredatına... Yani biz Sağlık Bakanlığı olarak saha akademileri yapıyoruz biliyorsunuz, çocuk akademileri, ergen akademileri, buralarda sağlık okuryazarlığını mümkün olduğunca artırmaya çalışıyoruz. Sağlıklı Çocuk, Sağlıklı Gelecek Programları'nı aktif olarak yürütüyoruz ama belki müfredat içine de bir sağlık eğitimi, sağlık okuryazarlığı eğitimini yerleştirmek çok daha uygun olabilir diye düşünüyorum. Böyle ufak bir önerim var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Aramızda bulunan sivil toplum temsilcilerinden söz isteyen.

Buyurun.

SAKARYA İL EMNİYET MÜDÜRÜ MEHMET ÖMÜR SAKA - Şimdi, Sayın Başkanım burada yani Komisyonun görevleri arasında suça sürüklenen çocukların rehabilitesi mi yoksa suça sürüklenmenin önlenmesi de var mı?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Önlenmesi ve rehabilitasyonu; tüm boyutlarıyla ele alıyoruz.

SAKARYA İL EMNİYET MÜDÜRÜ MEHMET ÖMÜR SAKA - Şimdi, önlemek, tedavi etmekten daha ucuz ve daha kolaydır. Neden çocuklar suça sürükleniyor? Suça sürüklenen çocukların profilleri, bölünmüş aile çocukları mı, ebeveynlerinden birinin ölüp ölmediği veya çevresel faktörlerin ne kadar etkili olduğu, mahalle, hangi mahallede yaşadığı; öncelikle bence bunların bir ele alınıp buralardan başlanması gerektiğini düşünüyorum. En son suça sürüklenen çocuğun rehabilitasyonu noktasında zaten işimiz artık gerçekten çok zorlaşıyor çünkü -sahada yıllarca da Çocuk Şube Müdürlüğü ve Antalya'da yaptığım için çok iyi biliyorum- bölünmüş aile çocuklarının suça yönelme oranının çok çok yüksek olduğunu, özellikle boşanmadan dolayı, ölümden dolayı, annenin yetmemesinden veya babanın bir başka bayanla evlenmesinden dolayı; bu konunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Sayın Cumhurbaşkanımızın 2025'i Aile Yılı ilan etmesi çok manidardı bu anlamda. Bizim önleme hizmetlerine rehabilite hizmetlerinden daha fazla önem vermemiz gerekiyor.

Yine, sahada gördüğüm -Aile Sosyal Politikalar Müdürüm de bilir- koruma ve bakım altında olan çocuklarımızın "Açık Kapı" denen bir sistemi var, özellikle 16-18 yaş arasındakileri kurum tutmakta çok zorlanıyor. Kurum bunları tutmakta zorlandığı zaman dışarıya çıktığında ya suça sürüklenen çocuk oluyor veya mağdur çocuk oluyor. Yine, sokakta çalışan çocuklardan başlamanız gerekiyor, dilencilik yapanlardan başlamanız gerekiyor çünkü bunlar bir şekilde önce suçun mağduru, sonra suçun tarafı olmaya başlıyorlar. Çok geniş kapsamlı bir şekilde öncelikle ve öncelikle önlemenin önemine burada atıfta bulunmak istiyorum. Önlemek, tedavi etmekten daha kolay diyorum. Çok geniş kapsamlı bir şey, raporlarımız da çok fazla ama en son bizimle tanıştığı andan itibaren çocuğu tekrar kazanmamız çok zor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok zor. Maliyet, etkin olan önleme, biz de zaten ona odaklanacağız raporumuzda da.

Buyurunuz.

SAKARYA GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CEMİL BOZ - Sayın Başkanım, Sayın Vekilim, Sayın Valim; Kurumum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gençlik ve Spor İl Müdürüyüm.

Az önce Sayın Emniyet Müdürümüzün bahsetmiş olduğu konuyla ilgili ben birkaç kelam etmek isterim izinlikle.

Sayın Savcım, kanuni, işte, olması gereken önerileriyle alakalı güzel hususlardan bahsetti. Yine, Emniyet Müdürünün söylediği üzere bu işlerdeki en önemli şey önleyici faktörler, önleyici yapılan çalışmalar. Suça bir çocuk sürükledikten sonra bir şeyleri yapmak daha maliyetli ve daha zor oluyor, bağımlılıkta da aynı şey oluyor. Tabii, kurumumuz sorumluluğu içerisinde de gençlerimize çoğunlukla biz önleyici faaliyetlerden sorumluyuz. Sportif etkinlikler yapıyoruz, gençlik etkinlikleri yapıyoruz, sosyal, kültürel etkinlikler yapıyoruz ve bu bağlamda da şunları sahada müşahede ediyoruz: Şiddete yönelmiş bir çocuk, işte, kavga etmekten keyif alan bir çocuk ve güçlü kuvvetli ise bu suça sürüklenmesi yüksek yüzdelliği bir çocuk. Ama bu çocukların biz, işte, atıyorum, çocuk iyi kavga ediyor, ringe ya da tatamiye çıktığı zaman dışarıda kavga etmeyi bıraktığını gördük.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, ekstrem sporlarda da çok başarılı oluyorlar.

SAKARYA GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CEMİL BOZ - Yani, bu, dışarıdaki kavgasını bırakıp ringe gelip o sert mizaçlı insanların artık suçtan uzaklaştıklarını biz müşahede ettik. Hatta bağımlılığa sürüklenirken bağımlılıktan kurtulup çok üst düzey seviyelere gelen sporcuları da gördük.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kesinlikle.

SAKARYA GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CEMİL BOZ - Bu bağlamda, şöyle önerim olacak benim: Biz, Sayın Valimizin önderliğinde ilimizde güzel bir proje de başlattık, şimdi onun çalışmalarını yapıyoruz, hatta dün bununla ilgili muhtarlarımızla -bu arada buradalar- bir projenin startını vereceğiz inşallah. Biz mahalle boyutlu, sıkıntılı mahallelerde spor kulüpleri kurup bunun içerisinde de Millî Eğitim, Diyanet, mahallemizin esnafı, muhtarı ve bizim içerisinde olduğumuz uzmanlardan oluşan bir ekip oluşturup Sayın Valimizin liderliğinde de burada bir model oluşturmaya çalışıyoruz. Bu modeli oluştururken bazı öneriler geliyor. Mesela, şimdi biz çocuğu tespit ettik, okul idaresi dedi ki: "Bu çocuk devamsızlık yapıyor, derslere gelmiyor, güçlü, kuvvetli, şöyle böyle." Biz o okuldaki, bölgedeki çocuklara bir tarama yaptık, çocuklarının yeteneğini gördük. Dedik: "Oğlum, gel, kulüp de kurduk, biz seni burada çalıştıracamız." Ama çocuk gelmeye ilk niyetlenmiyor, zorla geliyor ya da ailesi "Ne işi var çocuğun orada?" Parası yoktur belki "Çocuğumu oraya kim götüreceksin, getireceksin?" Bu gibi noktada bir yaptırımın olması bence bu çocukları kazanmada belki bir kolaylık sağlar çünkü başta zorla gelen çocuk oradaki ortamı gördükten sonra keyifle gelmeye başlıyor. Ben İstanbul'da görev yaptığım dönemde şunu müşahede ettim: Bağcılar bölgesini biliyorsunuz, biz Hollanda'yla bir değişim projesi yapmıştık, Hollanda'dan gelen uzmanlarla bizim buradaki saha çalışmalarını bir araya getirdik. Dediler ki: "İşte, bağımlılıkla ilgili, suçla ilgili olayların olduğu bölgeye gidelim." İstanbul'da da -ismini yanlış hatırlarsam düzeltsinler, tanıyanlar Ömer Miraç Yaman'dı herhâlde- bir hoca vardı, bu alanda çalışmış bağımlılıkla ilgili. O hocamızla bir şekilde irtibatımız vardı o dönem, gittik. Onların, o gençlerden dönüşen gençlerin olduğu bir kafeye gittik. Şimdi, o gençler, ilk başta belki önyargılı olanlar sonrasında o dönüşümü yaşadıkten sonra hocaya bağılılıkları artıyor, o ortama, o güzelliğe bağılılıkları artıyor ve bu dönüşüm neticesinde Hollandalı yetkili hocasıyla ilgili "Nasıl tanıştınız, ne düşünüyorsunuz hocanızla ilgili?" diye fikrini sorduğu zaman o sokak jargonuyla "Biz hocamız için kurşuna kafa atarız gerekirse." dedi. Şimdi, tabii, biz bunu çevirirken de "Hocamız için gerekirse canımı veririm, o kadar seviyoruz." demek istedik.

Tabii, ama şimdi şu realite ortaya çıkıyor: Dönüşükten sonra ya da oradaki güzelliği gördükten sonra çocuk gitmiyor ama biz bu güzelliği görmesini sağlayıcı tedbirleri de bence... Eğer bir yasal düzenleme olacaksa o bölgelerde bizi rahatlatır çünkü şu oluyor: Ya, tamam, bu kadar bunu yaptık ama o çocuğu oradan oraya ailesi yollamaz ya da çocuk gelmez. Biz bunun eğer o güzelliğini anlatırsak o çocuk gerekirse 3 tane otobüse biner gelir, onu sağlar. Zaten sosyal imkânlarda da devletimiz, belediyelerimiz o noktada desteklerini veriyor. Ben bu konuda da bir yaptırım gibi bir şey düşünülüyor ise dikkate alınması için bir öneride bulunmak için söz istedim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Teşekkür ederiz.

Sivil toplum kuruluşlarımızdan söz almak isteyen?

Buyurun.

SAKARYA ROMANLAR DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ ÇAĞLA TANYEL - Herkese merhabalar.

Çağla Tanyel, sosyal hizmet uzmanıyım, Sakarya Romanlar Derneğini temsilen buradayım.

Bildiği üzere, suçla sürüklenen çocuklar, aslında dezavantajlı grupların olduğu veya ailevi, psikolojik sorunları yaşayan kişilerin, çocukların suçla sürüklendiği sayısının çok fazla olduğunu biliyoruz. Ben söz hakkı almışken tabii ki de Roman çocukların suçla sürüklenmesi alanındaki saha çalışmalarından, daha doğrusu sorunların nedenlerinden ve çözümlerinden bahsetmek istiyorum.

Türkiye'de Roman vatandaşlar arasında suçla sürüklenen çocuklar konusu tek bir nedene indirgenemez çünkü bizim bütün sorunumuz bir zincirleme gibi birbirine bağılıdır ve bütün sorunlarımız beraberinde birbirini getirmektedir. Suçla sürüklenen çocuklar kapsamındaki en önemli sorunlarımız aslında sosyal, ekonomik ve eğitimle alakalı olanlardır. Şöyle bir gerçeğimiz de vardır ki bu asla inkâr edilemez: Kimlik değil, şartlar ve fırsat eşitsizliği de bizi suçlara sürüklemeye maruz bırakmaktadır.

Başlıca sorunlarımızdan kısaca bahsedeceğim; toplantıya sonradan dâhil olduğumuz için hızlı hızlı anlatmaya çalışıyorum, çalışmamı da sizlere teslim edeceğim sonrasında. Yoksulluk ve geçim sıkıntısı; birçok Roman ailenin düzensiz geliri var sizin de arzu ettiği gibi, bildiği gibi. Çocuklar erken yaşta çalışmak zorunda kalıyorlar, aileye katkıda bulunmak zorunda kalıyorlar ve eğitimlerini yarıda bırakıyorlar.

Eğitimden kopma ise ailenin bilinçsiz olması, okul oranının düşük olmasının sebeplerinden biridir ve eğitimden kopmalarının sebeplerinden biri de aslında eğitimcileri tarafından ayrımcılığa uğramaları. Akran zorbalığını geçiyorum zaten, geçen ki toplantıda da söylemiştim. Akran zorbalığının, nasıl diyeyim, sorunu aslında bilinci çocuklarda değildir, çocuklar doğduğunda önyargıyı veya ayrımcılığı bilmezler, çocuklara bu nakşedilmiştir. Büyüklerimiz tarafından, söylemler tarafından ya da gördüğümüz örnekler tarafından bizler bunu biliriz ve akranımıza o zorbalıkta bulunuruz.

Ayrımcılık ve dışlanma; "Zaten kabul edilmiyorum." düşüncesiyle çocuk kendini ortama entegre edememesinden farklı bir suçla yöneliyor olabilir. Asla tasvip etmiyoruz, hani onaylamıyoruz, "Evet, bizim çocuğumuz bu suçla işleyebilir, ceza almasın." veya "Yapabilir, çocuktur." demiyoruz ama çocuğumuzu bu sorunlara iten etkenlerin sosyolojik açıdan çözüm bulması için elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Mahalle ve çevrenin etkisi; sağlıksız ortamda olmaları, rol modellerinin eksik olması, madde kullanımının fazla olması çocuklarımızı bu sorunlara daha da fazla itmektir.

Bunlar için çözüm önerileri; ücretsiz kurslar ve etüt merkezleri olabilirler, çocuklar bu alandan alınıp sosyal projelere entegre edilebilirler ya da sosyal çalışmalar içerisinde yer alabilirler. Sosyal destek projelerinin devletler ve dernekler aracılığıyla yapılmasını tavsiye diyorum çünkü bizim sorunumuzu, evet, dışarıdan gözlemlemek çok kolaydır, "Bizler sizi anlıyoruz." demek çok çok kolaydır fakat bizlerle bu sorunu yaşamak, bire bir o sorunu görmek çok daha farklıdır. Örnek veriyorum: Bizler dernek olarak, daha doğrusu kendim yazdım bu sosyal projeyi; bir eğitim merkezi, aslında etüt merkezi tarzında Roman gençlerini oraya getirip sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri, boş zamanlarında büyük abi, abla tabiriyle ilkökul çocuklarına okullarda, okul derslerinde yardımcı olabilecekleri bir etüt merkezi projesi yazdım. Aslında, buradaki amaç, çocuğun dışardaki kötü alışkanlıklardan ya da -nasıl diyeyim- sağlıksız ortamdan, kötü alışkanlıklar edinmiş anne, babadan ya da abi, ablalardan uzaklaştırılıp orada güzel bir çevre edinmesi ve o ortamı aslında kafasında silebilmesini sağlamaktır. Yani aslında çok fazla örneklerim var ama dediğim gibi, çalışmayı zaten vermek istiyorum sizlere.

Hızlıca anlatmaya çalıştım, inşallah kendimi güzel bir şekilde ifade edebilmişimdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kendinizi çok güzel ifade ettiniz, raporunuzdan da istifade edeceğiz.

Çok teşekkür ediyoruz.

Buradan bir söz...

SAKARYA ROMANLAR DERNEĞİ BAŞKANI ORHAN TANYEL - Ben, ilave bir şey iletmek istiyorum, kusura bakmazsanız.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun, buyurun.

SAKARYA ROMANLAR DERNEĞİ BAŞKANI ORHAN TANYEL - Ben, Sakarya Romanlar Derneği Başkanı Orhan Tanyel.

Öncelikle, hoş geldiniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Hoş bulduk.

SAKARYA ROMANLAR DERNEĞİ BAŞKANI ORHAN TANYEL - Sayın Valim, Sayın Vekilim; evet -az önce de kızım olur kendisi Çağla- on sekiz yıldır roman camiasının sorumlularıyla gece gündüz uğraşmaya çalışıyorum elimden geldiği kadarıyla. Dışarıdan bakmakla içeride yaşamak çok farklı. Yani belki ben çok süslü kelimeleri edemeyebilirim ama lütfen benim samimiyetime dayanarak bunu düşünün.

Ya, şimdi, şu an bizim Türkiye genelindeki Romanların sorunu eğitimken şu an öyle bir hâle geldi ki ilk sorunumuz uyuşturucu oldu, başımızın belası oldu. Şu an benim dosyama baktığınızda uyuşturucuya karşı gelmekten kan davalı olan bir adamım yani bu hâle geldim. Toplumda zaten dışlanmışlıkla mücadele ederken, eğitimsizlik almış başını giderken, iş, istihdam konusu almış başını giderken, bunlarla gece gündüz uğraşırken başımıza bu illet çıktı. Yani ben şunu anlayamıyorum, bir türlü mantığım doldurmuyor: Bizim devletimiz, evet, torbacıyı almak kolay, alır yani devlet bu, basar evini alır, ne bileyim takibine düşer, alır. Ya, burada asıl önemli olan bu nasıl geliyor arkadaş, buraya nasıl geliyor yani? Bunların eline bu nasıl geçiyor? Bunu üreten kim, sokan kim? Asıl önemli olan bunları yok etmek değil mi? Onları yok ettiğimizde zaten kendiliğinden o adam onu bulamayınca kalkıp bunun satışını da yapamayacak herhâlde ya. Bakın, o kadar yarayan bir kanamız ki şu an çocuklar, gençlerimiz ya mahvoluyor. Yani sadece Roman çocukları değil Roman olmayan çocuklarımız da keza. Öyle bir hâle geldi çocuklarımıza vallahi ben her gün üzülüyorum ya yani ağlamamak için şu an kendimi zor tutuyorum. Canım gençler rezil vaziyette, kenar köşelerdeler. Ya, Allah aşkına buna bir çare bulalım yani en üst makamlarımız bunlara... Asıl bunu imal eden, üreten ya da sokan kimse ya bunları yok edelim, bunlar yok olursa zaten kendiliğinden alt tabakada, bu adam bunu bulamayınca içemez de satamaz da. Ya, asıl bunu kurutmak lazım yani bataklığın kökünü kurutmak lazım. Lütfen, Allah aşkına bunun için ne bileyim İçişleri Bakanımızla ya da Cumhurbaşkanımızla bunu görüşün ya.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ederiz.

SAKARYA ROMANLAR DERNEĞİ BAŞKANI ORHAN TANYEL - Yarayan kanamız, lütfen.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Teşekkür ediyoruz katkılarınız için.

Buyurun lütfen, kendinizi de tanıtırın...

ADAPAZARI SEMERCİLER MAHALLE MUHTARI SİNAN PANTA - Sayın Başkanım, Semerciler Mahalle Muhtarı Sinan Panta.

Az önce mahalle konusu geçti, en tehlikede olan bizleriz, muhtarlar. Kurumlar güçlü, kurumlar güçlü. Biz mahallemizde herkesle içli dışlıyız, sorunlar büyük, okullarımız var, mahallemizde okullarımız var. Sokaklarımız, mesela benim bulunduğum mahalle, merkez mahalle. Merkez mahalle olduğu için bulvarından tutun caddelerine yoğun bir trafik akışı var, yolda mendil satıp tehditvari olan çocuklar var. Okuldan çıkışlarda Emniyetimiz üzerine düşenin fazlasını yapıyor ama biz de yapıyoruz. Okuldan anne, babalar bize geliyorlar, çocuklarımızı tehdit ediyorlar, çocuklarımızın önlerini kesiyorlar, "Para vereceksin." diyorlar ve yolda alışverişten gelen yaşlı teyzelerimiz var, kendileri rahatsız oluyor. Emniyete ulaşamadığı zaman muhtarlara ulaşıyorlar, en rahat ulaşılan birim muhtarlar. Demin Sayın Başsavcımız cezalarla alakalı söyledi, her şeye ceza var, ceza ağır olsun yani bana da ağır olsun, size de ağır olsun, bizi ilgilendirmiyor. 13 yaşında bir çocuk birini bıçaklayabiliyor, bende o zaman 35 yaşında birini bıçaklayabilirim, o zaman ben de aynı cezada yargılanmak istiyorum. Hani bakış açısı anlamında söylüyorum: Herkes hak ettiği cezayı almalı. Mahallemizde birisi kafa kesiyor, çok rahatlar, herkes rahat, çözemedim işi. Yani bu cezalarla alakalı yapılması gerekenler yapılmalı, en üst seviyede olmalı. Mesela, işte, psikolojisi oymuş, beni ilgilendirmiyor psikolojisi, hepimizin psikolojisi bozuk, şu anda en çok psikolojisi bozuk olan benim. Hani yola çıktığım zaman sadece bu tehditlerle mücadele etmiyoruz, yoldaki kaldırım ile da mücadele ediyoruz, akmayan suyuyla da mücadele ediyoruz ve garibanlarla da mücadele ediyoruz. İnanın, yorulduk artık yani insanlarımızın istediğini söyleyeyim: Mesela, bizim mahallemiz 50 bin kişilik, herkes cezaların en üst seviyeden uygulanmasından yana. Çünkü ben bir zamanlar bir hâkimin cezasını okumuştum, şöyle diyordu: "Sana ceza verdim, iki yıl ceza aldın ama benim sokakta gezen kadınıma rahatsız ettiğin için de sana yirmi yıl verdim." Evet, biz de büyük bir ülkeyiz, rahat dolaşmak istiyoruz her yerde. Bir gün gelin benimle benim sokaklarda gezelim, merkez sokaklarda, gelin benimle beraber gezelim, korkacaksınız, o konumda bazı sokaklar. Cezaların artırılmasından yanayım, öyle iyi niyetli davranmayacağım kesinlikle. Sayın büyüklerimiz diyor ki: "İşte, çocuklarımız, o, bu." Evet, biz de çocuk olduk, biz de olduk, anne, baba da anne, babaydı, devlet de devlet. Önce devlet, herkes devletin kuralına uymak zorunda ama mahalle muhtarlarımızın işi de çok zor bilginiz olsun, sonuçta her şey muhtarlara geliyor.

Bununla alakalı fikrimi söylemek istedim, dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Sanırım başka söz talebi gözüküyor. Var mı benim göremediğim?

Buyurun lütfen.

SAKARYA ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRÜ GÖKHAN BEYDİLLİ - Sayın Başkanım, Jandarma Yarbay Gökhan Beydilli, Asayiş Şube Müdürü.

Konuyla ilgili -biz asker kökenliyiz, askerlikle her şey net olduğu için Sayın Başsavcımızın da dediği gibi- yasama organı olarak bize vereceğiniz kurallar net olursa kurumların uygulayışı da net olacaktır ve bu oranlar değişecektir.

Sakarya'nın nüfusu 1 milyon 100 bin, suça sürüklenen çocuk sayısı 2 bin, binde 2; Türkiye'nin nüfusu 80 milyon, binde 2'si 160 bin çocuk. Sayın Başsavcımın da söylediği gibi, bunların yüzde 10'u veya 5'i "mükerrer suçlu" dediğimiz. Muhtarımızın rahatsız olduğu veya halkın rahatsız olduğu konu da bu. "80 milyonluk ülkede 160 bin çocuk suça sürükleniyor." diyoruz, bunlardan da 16 bin civarı mükerrer suçluluk. Muhtarımın rahatsız olduğu bu 16 bin Türkiye çapındaki suç için, bu kadar tedbir ve konuşmalar yapılmakta. Bunun da sayısal olarak aklımızda olmasının uygun olacağını, cezaların net ve kesin olarak konulmasını arz ederiz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Teşekkür ederiz.

Son sözü size verelim çünkü zaman kısıtımız var fakat hakikaten çok istifadeli bir toplantı oldu.

Evet, raporları zaten ayrıca dijital olarak da alalım ki raporumuza eklemeyelim.

Buyurun.

SOSYAL HİZMET UZMANI ŞENİZ ATAN - Raporlarımızda da sunuldu, biz Sakarya ilinde Çocuk Koruma Kanunu Alt Komisyon ve komisyonlarında hep konuştuğumuz çeşitli sıkıntıların büyük bir kısmını Başsavcım burada dile getirdi. Ben de ilave olarak şunu söylemek istiyorum: Denetimli serbestlik müdürlükleri olarak biz suçu işlemeyi alışkanlık edinmiş ya da patolojik olarak suç işlemeye meyilli bireylerin de denetimli serbestlik imkânlarından da yararlanmaması gerektiği kanaatindeyiz, bunu da paylaşmak istiyorum. Başsavcımın paylaştığı gibi dosyalar bizim elimizde çok fazla; 17 yaşında, 30-40-50 dosyası olan çocuklar var ve yine denetimli serbestlik tedbirinden yararlanıyorlar. Bunlarda da cezasızlık algısı hem kamu vicdanını rahatsız ediyor hem de rehabilitasyon açısından da çok yeterli bir fayda sağlamamış oluyoruz. Yapılacak çalışmalarda, yasal düzenlemelerde de mükerrer suçlarda bunun önüne geçebilecek yasal çalışmalar da yapılır ise belki bu konuştuğumuz konunun birçoğunu da önlenmiş olacaktır. Ama bir diğer boyutuyla da bir meslek elemanı olarak da şunu söylemek istiyorum: En nihayetinde çocuk sürüklenmiş de olabiliyor çeşitli sebeplerle, bunun hepsinin alt nedenlerini hepimiz biliyoruz. Bununla ilgili akademik bir çalışma da yapılmıştır, pedagojik boyutunu da göz ardı etmememiz gerekiyor.

Katalog suçlar dışında, işte hepimizin vicdanını sızlatan suçlar dışındaki çocuklara da rehabilitasyon sistemlerinin daha bir güçlendirilmesi, gerek psikolog, sosyal çalışmacı vesaire alanlarda da desteklenmesi gerektiğini, çocuk psikiyatri hekimlerinin özellikle tüm illerde, Türkiye'nin tüm illerinde de artırılması gerektiğini, istihdam konusunda ve diğer meslek elemanlarının da artırılması gerektiğini de düşünüyorum. En büyük sıkıntıyı da biz burada yaşıyoruz. Evet, çocuk suça yönelmiş, suçu işlemiş, "Neden yapmış? Hemen cezalandırılmalı, asalım, keselim." tabii ki de değil. İlk defa suça yönelmiş birini hemen asıp kesersek profesyonel bir suçlu olarak da topluma salmış oluyoruz, bunu da göz ardı etmeyelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Böyle meseleyi kılcal damarlarıyla sahadaki uygulayıcılardan dinlemek çok kıymetli.

Sizden de söz alalım lütfen, sonra da kapatalım.

SAKARYA İL EMNİYET MÜDÜRÜ MEHMET ÖMÜR SAKA - Sayın Başkanım, selamlarımı, saygılarımı sunuyorum.

Sakarya dışından gelen bir heyet olarak... Buradaki çoğunluk tabii ki Sakarya'yı tanıyan, bilen temsilcilerden oluşuyor. Son söyleme alakalı sadece şunu ifade etmek istiyorum: Tüm kurum ve kuruluşlarla Sakarya özelinde; Emniyet, Jandarma, sağlık personeli, kurumları ve vatandaşın ihtiyacı olduğunda anında cevap verecek ve onların yanında devletin gücünü etkin şekilde hissettirecek bir ekiple çalışıyoruz hep beraber. Şunu ifade etmek istiyorum sadece: Hiç olmadığı kadar -devletimizde- şu anda vatandaşın ihtiyacı olduğu her anda en etkin, en kısa sürede yanında olabileceği bir seviyeye ulaşmış durumdayız. Yani önceki yıllarla kıyaslanmayacak derecede oluşturulan platformlarla da kurumlarla, 112'lerle ve müşterek icra edilen görevlilerle haber alındığında veya hissedildiğinde diğer tüm kurum ve kuruluşlar gerekli reaksiyonu ortakça yerine getiriyoruz ve devam da edeceğiz. Bu çalışmalar da buna daha da katkı sağlayacaktır.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok çok teşekkür ediyoruz.

Bunun farkındayız, Emniyetimiz, Jandarmamız gerçekten sahada çok cansiparane emek veriyor, onlar yadsınamaz. Her kurumumuzun çok iyi çalıştığının farkındayız ama daha iyi olmak için işte uğraşıyoruz.

Bir tek şeyi söylemek isterim: Dün biz Hendekli anneleri dinledik, orada bağımlılık meselesi biraz bayağı sıkıntılı boyutlara ulaşmış ve çok yaygın olduğunu söylediler. Burada bütün yöneticiler ve kurum amirleri olduğu için, Hendek'te böyle bir seferberlik başlatalım diye düşündük, hatta Hendek'i pilot proje olarak belki ele alıp halk sağlığı uzmanlarımız, psikiyatristlerimiz, diğer uzmanlarımızla biz de meseleyi takip edeceğiz. Hendek'e özel yine geleceğiz, ajandamızın ilk maddelerinden biri de Sayın Valim, lütfen Hendek olsun. O anneleri bir daha dinlediğimizde bayağı bir ferahladıklarını biz de duymak istiyoruz. Böyle oraya devletin bütün kurumlarıyla, sivil toplumla ve akademiyle birlikte bir müdahale edelim inşallah.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Sayın Başkanım, ben aynı zamanda Sakarya Yeşilay eski Başkanı ve şu anda Bilim Kurulu Üyesiyim Yeşilay Genel Merkezde. Şiddetle, Suçla Mücadele Derneği Başkanımı aynı zamanda.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, ben de Yeşilay yönetimindeydim, milletvekilliği olunca, belki biliyorsunuzdur...

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Biliyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yönetim Kurulundaydım.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Şimdi, belki Hendek bir örnektir, Hendek'e yoğunlaşmak kesinlikle gerekli ama diğer ilçelerimiz...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, Hendek'e yoğunlaşacağız, Emniyetimiz, Jandarmamız, Savcımız, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığımız, işte, bütün kurumlar burada, sivil toplum burada, akademi, Meclis burada, Hendek pilot proje olarak ilan edildi; duyurulur.

PROF. DR. YUSUF GENÇ - Şunu demek istiyorum: Diğer ilçelerimiz masum değil demek istiyorum, Hendek'ten daha fazla bağımlı ilçelerimiz de var. Dolayısıyla Hendek bir örnek olabilir ama diğerlerini ihmal etmememiz lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii.

Şöyle: Bir yeri pilot alıp oradaki şeyi yaygınlaştırmakta tabii ki bir model. Hendek'e bir el atalım, ondan sonra inşallah bunu yaygınlaştıralım.

Çok teşekkür ediyoruz katılımlarınız için, çok değerli katkılarınız için. İnşallah, devlet-millet el ele bu işi en güzel şekilde çözeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.46

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.51

BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

----- 0 -----

(Sakarya Mesleki Eğitim Merkezi)

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sakarya Mesleki Eğitim Merkezinde, MESEM'deyiz. Çok güzel bir öğrenci kitlesi bizi karşıladı, sağ olsunlar. Bugün hafta sonu olmasına rağmen herkes ne güzel hazırlanmış. Öncelikle bu güzel, sıcak karşılama için çok teşekkür ediyoruz.

Biz Komisyonumuzun çalışmalarını dâhilinde buradan başka MESEM'lere de gittik; burası da belli ki güzel bir örnek hem yapısal olarak hem de öğrenci profilinde bakınca, bu hazırlıklara da bakınca güzel bir iş yürüdüğü burada belli oluyor zaten.

Biz kısaca öğretmenlerimizle de hani, diğer gittiğimiz MESEM'lerde de şey yaptık, ne derler... Biz yasama organı olarak burada çocukların suça sürüklenmesinde MESEM'lerin önleyici bir rol oynadığını gördük her şeyden önce çünkü çocuk özgün eğitimde değilse, MESEM'de değilse yani bir meslek eğitimine dâhil olmuyorsa bu çocuk nerede? Suç örgütlerinin ya da işte, riskli alanların ne yazık ki hedefi oluyor. Biz bu noktada MESEM'lere başka nasıl katkılarda bulunabiliriz, aksayan bir yön var mı ya da bize iletmek istediğiniz bir şeyler var mı; eğitimcilerimizden, idarecilerimizden bunları dinlemek isteriz çok kısaca.

Söz almak isteyen varsa lütfen buyursun.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Efenim, iyi günler. Müsaade buyurursanız...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun lütfen.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Bizler 2.272 öğrencimizle birlikte 2025-2026 eğitim-öğretim yılına başlamış bulunmaktayız.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İlk seneniz mi bu?

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Hayır, bu binaya yeni taşındık.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Binaya yeni taşındınız, tamam, güzel bir bina.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Biz üç yıl önce 1.400 öğrenciyle başladık burada, 2024-2025'te 1.780, 2025-2026'da 2.300'e yakın öğrencimiz mevcut. Bizler birçok zümre ya da dışarıdan bakıldığı gibi birçok suçun var olduğu, suçlu çocukların toplandığı ya da sıkıntılı öğrencilerimizin bulunduğu bir yer değiliz; bizler, tam tersine, üreten, bu çocukların zorunda kalmasını engelleyen son kapılarıyız. Memnunuz, mutluyuz çünkü mezun ettiğimiz çocukların -aldığımız geri dönütler doğrultusunda- yüzde 87'sinin istihdama girdiğini görmekteyiz; devamlılığını ve artmasını da umut ediyoruz, artması için elimizden geleni yapıyoruz çünkü buradan çıkan çocuk bu ülkeye yük değil, bu ülkeye katkı sağlayacak, bu da bizi memnun edecek.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kesinlikle.

Bir şey sormak isterim hem rehber öğretmenlerimize hem size.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Buyurun.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, burada her çocuk akademik olarak başarılı olup üniversiteye gitmek zorunda değildir, olmamalıdır, bu gerçekten saçma sapan bir şey; aksine, herkes kendi kabiliyetleri yönünde değerlendirilmelidir. Buradaki bu çocukların da aslında bir meslek edinerek birçok risk faktöründen arındığını görüyoruz; bir de maaşlarının olması onlara bir özgüven sağlıyor, bir yandan da ekonomik bir özgürlük de sağlıyor bir noktaysıyla.

Şimdi, bizim şu andaki çalışmalarımızda en önemli risk faktörlerinden birinin bağımlılık olduğunu gördük. Şöyle ki: 5 bin hükümlü ve tutuklu çocuktan 610 çocuk arasında yaptığımız anket çalışmasında çocukların yüzde 83'ünün sigara içtiğini, yüzde 40'ının yani yarıya yakınının da alkol ya da uyuşturucu bağımlısı olduğunu gördük, hikâyenin de sigarayla başladığını gördük. Şimdi, bu çocukları meslek edindirecek aslında bir taraftan birçok şeyden koruyoruz. Fakat bağımlılık noktasındaki gözlemleriniz nelerdir? Bu çocuklarda sigara içme durumu gözlemsel olarak ne? Puff da içiyorlar, bu elektronik sigara, vesaire. Alkol, esrar, Bonzai, hap, ondan sonra, kokain falan diye o basamakları hızlıca çıktıklarını dün bağımlı annelerle konuşunca da gördük. Hepsisi diyor ki: "Çocuklarımız 14-15 yaşında bu işe sigarayla başladı." Bu konuda MESEM'lerin durumu nedir? Sizin bu konuda hani MESEM'lere yönelik aslında bir şeyler... Bu da çok koruyucu bir şey yani koruyucu çok güzel bir şey yapıyoruz, çocukları meşgul ediyoruz, meslek edindiriyoruz ama bu noktada bir eksiklik var mı, bunu sormak isterim.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Efendim, 2 bin öğrencimizin tahmin ediyorum ki 700'ü sigara içiyor, bunun farkındayız ve bununla ilgili de uyarılar ya da rehberlik çalışmaları yapıyoruz ama bir adım öteye gittiğimizde 2 bin çocuktan, bizim şu an elimizde olan, önümüzde canlı kanlı olan 2 bağımlı çocuk var hani "o esrar" dediğimiz...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Onlara nasıl şey yapıyorsunuz Hocam? Ya, bazen de anneler, babalar bile fark edemiyor; çocuk çok daha başka bir noktaya taşınınca ortaya çıkıyor. Mesela, dün dinlediğimiz ailelerde aslında daha önce

başlamış ama birkaç sene sonra aile fark edebiliyor. Hani, bu noktada, hakikaten -bizim Meclis olarak, bu Araştırma Komisyonunun amacı çözüme bir katkı sunmak.- çok önemli bir risk faktörünün bağımlılık olduğundan biz artık eminiz yani. "2 çocuk" diyorsunuz.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Bizim şu an tespit ettiğimiz, üzerinde çalıştığımız...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ne kullanıyorlar, biliyor musunuz?

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Hocam, rehber öğretmenlerimizle... Çok detaya girmek istemiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, isim falan vermiyoruz da sadece bir...

REHBER ÖĞRETMEN MELİHA YERLİKAYA - Esrar.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Esrar. Bunlarla ilgili nasıl bir yol izlediniz?

REHBER ÖĞRETMEN MELİHA YERLİKAYA - İlk başta yönlendirme. Öğrenciyle görüşüyoruz; ÇEMATEM kısmında, bağımlılıkla mücadele kısmında yönlendirmeye çalışıyoruz; aynı zamanda, öğrenci okula devam ettiği için okulda da biz kendimiz bağımlılıkla alakalı bireysel görüşmelerimizi devam ettiriyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Hocam, sigarayı da önemsemek lazım bu arada, gerçekten bu işin kapısı bu. Sigarayla ilgili farkındalık çalışmalarını da MESEM'lerde ve bütün okullarda yaygınlaştırmak bence önemli bir çabası olacak bu Komisyonun.

Bunun dışında, nasıl çocuklar? Genelde görüntüde çok mutlular hakikaten, diğer okullarda da biz bunu gördük, çocuklar mutlu, bir şey üretmek... Özgüvenleri de bence yerinde, güzel de ifade ediyorlar; biz bire bir görüşmeler de yaptık çocuklarla. Hani, bunun dışında -olumlu noktaları zaten biz gözlemliyoruz- olumsuz olup da bizim müdahale etmemiz gereken, yasama organına düşen görevler nelerdir mesela sizce?

ALİ İNCİ (Sakarya) - Bizden ne bekliyorsunuz?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şikâyet değil bu yani önermek, öneri, işte, daha iyiye taşımak. Herkes özgürce ifade edebilir.

SAKARYA ERENLER İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ AYHAN ERSOY - Sayın Vekilim, bu maddelere, bu çeşitlere bunların ulaşımını biraz zorlaştırmakta fayda var çünkü malumunuz, Başkanım, bunlarda çok daha tespit edilmesi zor olan metamfetamin dedikleri gibi ürünler var; çocukların bunlara veya bonzaiye... Bunları teknik olarak biliyorsunuz diye düşünüyorum. O hâle getirilmesi... Ada çayları gibi çok riskli olarak karıştırılarak çok rahat yapılabilir. Çocukların bunlara erişimini zorlaştırmamız lazım, kolay bulamamaları lazım. Bu işlerle ilgili birçok tedbir alınıyor zaten ama çok yaygın bir durum bu maalesef. Ben erişimi zorlaştırmanın daha faydalı olacağı kanaatindeyim çünkü okullarda zaten yönlendirme, rehberlikler yapılıyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Pekî, okula gelirken çocukların yanlarında sigara falan bulduğunuz zaman ne yapıyorsunuz mesela?

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Bazı zamanlar üstümüze çok vazife olmasa da arama yapmak zorunda kalıyoruz çünkü sigara çok fazla var. Bu çocuklara rehberlik veriyoruz. Biz son kapıyı; bunları okuldan atmamız, okul değiştirtmemiz, bunlara kötü davranmamız gibi bir durum söz konusu değil.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii, tabii, onu zaten önermiyoruz.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Bundan iki hafta önce bir öğrencimiz geldi, ayakta zor duruyor; biz buna bağırdığımız zaman, biz buna kızdığımız zaman, biz bunu ötekileştirdiğimiz zaman sonrası çok daha büyük facia.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii, orası kesin de ne yapıyorsunuz mesela, gerçekten o çocuğu kurtarabiliyor musunuz, o mekanizmalar işliyor mu?

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Velisini davet ettim, aldık, eve yönlendirdik; daha sonra kendimiz doktor marifetiyle, rehberlikçi marifetiyle önlemeye çalışıyoruz ama o çocuğu kaybetmeyeceğiz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tedavisi başladı mı çocukların?

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - Tedavisi başladı.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ondan sonra da tedavi olduktan sonra da sanırım daha yoğun bir rehberlik hizmeti sunmak gerekiyor, orada rehber hocalarımıza çok iş düşüyor tabii ki. Buyurun lütfen.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Bu sigara gerçekten ciddi bir problem yani öğrencilerin sigaraya ulaşması çok kolay. İşte, satış yerleri "18 yaşından küçükler sigara satılmaz." diye yazıyor ama gidip ilkokul çocukları bile sigara satın alabiliyor. Bunun yanında, bir de Sağlık Bakanlığı verilerinde sigara satışı azalmış gibi gözükse de tütün dükkanları var yani semt pazarında bile şeylerin içinde satılıyor, çocuklar buna çok rahatlıkla ulaşabiliyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Fakat deminki uyuşturucu konusunda ben yaşadığımız bir örneği aktarmak isterim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun lütfen.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Bir öğrencimiz dedi ki: "Ben uyuşturucu kullanıyorum." O zaman rehber öğretmen arkadaşlarımız yoktu. Biz "Bu konuda ne yapılabilir?" diye bunu AMATEM'le, ailesiyle falan görüştük. Ailesi, özellikle annesi çok gayret etti; iş birliğiyle...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kaç yaşındaydı bu evladımız?

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - 16-17 yaşındaydı. Şimdi, ben ifade etmek istiyorum. Bu öğrenci AMATEM'de ciddi bir tedavi gördü ve niyetliydi bu çocuk yani "Hocam ben bundan kurtulmak istiyorum." dedi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - "Kurtulmak istiyorum." diyor. Bir de ne kullanıyordu acaba?

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Bonzai tarzı yani esrardan daha yukarıda; ciddi tedavi edilmesi gerekiyordu. Dört yıl bunun süreci devam etti ve bizim okulumuzdan mezun oldu bu öğrenci. Oto döşeme mesleği öğrendi; şu anda gayet başarılı bir şekilde, oto döşeme ustası olarak hayatına devam ediyor. Yani biz burada şunu söylemek istiyoruz: Siz birini tedavi etmek istiyorsanız bir meslek öğretmeniz gerekiyor, bu meslek öğrenmenin de en iyi yeri burası diye düşünüyorum yani tedavi etmenin en iyi yolu bir meslek edinmesini sağlamak.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok doğru, kesinlikle.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Ve biz zaman zaman da öğrencimizle görüşüyoruz, çok başarılı bir şekilde hayatına devam ediyor yani takıldığı şeyden de kurtuldu şu anda, bu örneği de vermek istedim. Eğer tanışmayı arzu ederseniz ilerleyen zamanda -hani, söylediğimiz havada kalmasın- arka planları da kendisi anlatır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İnşallah.

Buyurun lütfen.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Öncelikle hoş geldiniz.

Bu söylediğiniz "Meclisimiz ne yapabilir?" konusunda önce bir teşekkürle başlamak istiyorum çünkü sosyal medyanın yasaklanmasıyla ilgili bir karar Meclisten çıktı ya da çıkacak diye biliyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle: Hazır muhalefet vekillerimiz yokken biraz çekiştirelim. Çıkacak inşallah fakat işte, son toplantıda muhalefetin bir yoklamasıyla Meclis kapanmak durumunda kaldı ama yakın zamanda çıkacak. Biz geri adım atmıyoruz kısacası.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Şimdi, şöyle: Biz çocuklarımızla her gün beraber yaşıyoruz. Çocukların sosyal medyadan etkilenmeleri çok fazla. Özellikle kullandıklarının -sigara dahil- aleniyet kazanması, yaygınlaşması konusunda bu tür mecralardan daha çok etkileniyorlar. Sayın Vekilim, ayrıca televizyon dizileri yani örnek veriyorum net olarak: Eşref Tek mesela çocuklar arasında şu anda çok yaygın; davranış biçimleri, suçu olan bakışları, örnek almaları... Çok yaygın bir şekilde izliyorlar ve oraya doğru bir yönelim var. Yani bu bir zamanlar Deli Yürek'ti.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Televizyonda mı bu dizi, Eşref Tek televizyonda mı?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Evet, televizyonda, mafya dizisi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bunu bir inceleyeceğim, her tarafta bunu söylüyorlar, herkes bunu söylüyor.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Bir zamanlar Deli Yürek'ti, şimdi Eşref Tek oldu. Yani bu noktada birazcık daha 14-15-16 yaşındaki çocukların rol modelleri bence seçilirken dizilerde daha net olması gerekiyor gibi geliyor. Biz bunlarla uğraşıyoruz, çocuklara da anlatıyoruz.

Sigara meselesi tabii ki bütün Türkiye'nin meselesi; başlama yaşı da herhâlde 14'ün daha altına indi son takip ettiğim noktada, bize gelen çocukların birçoğu da başlamış şekilde gelmeye başladı. Ortaokuldan sonra alıyoruz biz.

Bir de şunu rica ediyorum: Biz MESEM'lere, evet, haftada bir gün geliyor çocuk, bir günle çocuğu kontrol etmeye çalışıyoruz fakat dört gün de bizim okulumuzun dışında usta öğreticinin yanında; başka bir öğretmenin yanına gidiyor bu delikanlılarımız. O usta öğreticilerimizle ilgili de tekrar bir pedagojik formasyon eğitimi çıkarılması gerekiyor diye düşünüyorum ben kendi adıma, fikrim bu çünkü...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Almıyorlar mı hiç öyle bir eğitim?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Şöyle: Alıyorlar fakat 1980'in gençleri şu andaki çocuklarımızın ustası; onlar 1980'de 1960'ların ustasından gördüklerini bizim çocuklarımıza uygulamaya çalışıyorlar. Kuşak değişti, zaman değişti, yetişen çocuklar çok değişti. Bu çocuklara davranış şekillerinin ve eğitim şekillerinin artık biraz daha zamana uygun olması gerekiyor; bu yüzden de o zamanki alışkanlıklarla şu andaki çocukları yetiştirmeye kalktıklarında bazı zararlı alışkanlıklara da neden olabiliyor bu.

Bunun dışında -Müdürüm ifade etti- gerçekten burası çocukların umut kapısı çünkü bir insana umut verebilirseniz birçok suçtan da koruyabilirsiniz. Gördünüz, sınıflara girdiğinizde hepsinin gözleri ışıltılı çünkü geleceğe dair umutları var, geleceklerini kurtarma ümitleri var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Cıvıl cıvıl, çok tatlı çocuklar.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Meslek liselerinden farkımız burası.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Fakat bir taraftan da riske çok açık çocuklar yaş itibarıyla. Yani bu uyuşturucu meselesi beni çok düşündürüyor, o yüzden sigarayı özellikle dedim, uyuşturucuya zaten hiç değinmem de onlarla konuşurken. Çünkü biz dün anneleri dinleyince çok yaygın olduğu kanaatine vardık özellikle bazı mahallelerde; o yüzden, hani, gerçekten bu çocukları bağımlılıklardan korumak çok çok önemli.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - İşte, bu da okulda geçiyor aslında çünkü çevresel faktör bizim çocuklarımızda çok etkili. Dört gün sanayide olduğu zaman ya da iş yerinde olduğu zaman onlardan etkileşimlerini tamamen buraya... Tek sosyalleşebileceği alanlar burası yani toplu olarak onları eğitebileceğimiz yer burası, onlara verebileceğimiz yer burası. Rehberlik öğretmenlerimiz de bu konuda gerçekten çok gayretliler, idaremiş çok gayretli. Yani bu noktada toplu eğitimler düzenleniyor fakat dediğim gibi, bizim etkileyebileceğimiz noktanın dışındaki faktörlere biz müdahale edemiyoruz, sosyal medya ve dizilere.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir tek bir şey sormak isterim: Şimdi, bu çocuklar haftada bir gün buraya geliyorlar; böyle sizin gibi rol modellerden, kıymetli öğretmenlerimizden yol yordam, bir sürü şey öğreniyorlar; sadece teknik bilgi yada teorik bilgi değil, onlara bir rol model de oluyorsunuz. Peki, haftada bir gün yeterli mi sizce? Şunu sormak istiyorum, biraz da realist olmaya çalışıyorum: Bu işin bir taraftan da çalışma boyutu var ama sonuçta bu çocuklar nihayetinde çocuk, eğitime hâlâ muhtaç ve açlar. Toplum içinde bunlar ileride anne baba olacaklar, onlar da çocuk yetiştirecek. Onların mesleki eğitimin yanında başka donatılarla da donanması gerekiyor, nasıl derler, bir musiki zevki, bir estetik duygusu, ondan sonra, spor, sanat yani birer kentli,

medeni vatandaş olmak açısından; bir gün buna yetiyor mu? Bunu nasıl telafi ederiz? Bunu iki güne çıkarmak sistemi bozmak gibi bir şey midir?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Efendim, müdür beylerle biz birçok kez konuştuk bu konuyu. Bizce 9'uncu sınıflarda dört gün işletme çok fazla yani 14 yaşındaki bir çocuğu iki gün okulda tutmak gerektiğini düşünüyorum çünkü çocuğun gençliğe geçiş dönemindeki o sosyalliği, o arkadaş, akran eğitimini sağlamamız gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, 9'uncu sınıftan itibaren haftada bir gün geliyorlar.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Evet, haftada bir gün geliyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Hiç değilse 9'uncu sınıfta iki gün olsa ve bu 9'uncu sınıfın o 2'nci günü de daha ziyade böyle sanat, edebiyat, spor gibi şeylerle donatılsa sanki çocuğun o gelişim sürecine katkı sunar, doğru mu?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Evet.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sadece 9'uncu sınıf için mi öneriniz sizin?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Yani, benim önerim 9'uncu sınıf yani 10'uncu sınıfta artık daha çok mesleği öğrenme noktasına girdiği için eğitiminin mesleğe doğru kaydırılması gerekiyor. 10, 11 ve 12'nci sınıfı da artık tamamen kalfalık ve ustalık dediğimiz sistemleri kazanması gereken sınıflar olarak görüyorum ben.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, şunu sormak isterim: Mesela matematik, Türkçe, tarih ve din kültürü. Matematiği haftada kaç saat görüyorlar?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - İki saat.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ha, iki saat, zaten az.

SAKARYA MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRÜ RAMAZAN ŞERBETCİ - 9'uncu, 10'uncu sınıflarda iki saat; 11'inci, 12'nci sınıflarda dört saat; o da 2016 senesinden sonra, malumunuz, mesleki eğitim merkezleri örgün eğitim yapısına geçti, diploma da vermeye başladı; o diploma farkını verebilmek için ekstradan dört saat matematik var, iki saat edebiyat var; on altı saat ders oluyor; bunun on iki saatini yüz yüze, geri kalanını...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama matematiği farklı bir müfredatla görüyorlar, değil mi? Liseyle birebir mi?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Aynı.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bu realist bir şey değil yani?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Değil.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çocuklara aslında bir "-miş" gibi "-miş" gibi mi oluyor yani? Hani siz de bir taraftan idare ediyorsunuz. SAKARYA ERENLER İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ AYHAN ERSOY - Çok da faydalı olmuyor yani.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Onun yerine başka donatılar ama matematik de çok kıymetli bir şey bu arada.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Bizim çocuklarımızı mutlaka lise mezunu da yapmamız gerekiyor, önünü kapatmamamız gerekiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tamam ama mesela eskiden edebiyat mezunu vardı, matematik mezunu vardı, bir de fen mezunu vardı, edebiyat mezunları matematiği çok az görürlerdi, onlardan öyle bir sorumluluk beklenilmezdi, edebiyatı çok iyi. Yani hani bu çocukları biraz daha... Eğer, gerçekten o dört saat etkin kullanılmıyorsa belki bunlarda minik revizyonlar yapılabilir. Yine lise diploması alsın, sonuçta şey değil ki. Yani mesela bu çocuklar müfredatta logaritmaydı, bilmem neydi böyle biraz daha...

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Onlar hep "miş" gibi efendim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - "Mış" gibi değil mi? Yani eğri oturup doğru konuşalım. İntegral, türev falan da görüyorlar mı yoksa?

SAKARYA ERENLER İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ AYHAN ERSOY - Müfredatta ne varsa normalde gösteriyoruz, gibi yapıyoruz, gibi yapıyoruz yani.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani bunu biraz daha onları bir vatandaş olmaya, konuşmak, hitabet; o noktalarda temel bilgiler, hayat bilgisi, genel kültür, sanat okuryazarlığı falan.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) - Yani Başkanım, matematik de farklı bir müfredat olarak belirlenebilir onlar için.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben matematik mezunuyum, yüksek matematik bile okuduk biz lisede ama hani edebiyat mezunu aynı lisede hiç okumadı yani.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - 9'uncu sınıfta bence daha çok 9 ve 10'da arkadaşla birlikte yaptığı şeylere ihtiyaç var yani sosyal, kültürel, sportif faaliyetlere ihtiyaç var. Yani çocuğun şöyle...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Spor, sanat, edebiyat.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Bizim çocuklarımıza biraz işçi ve adammış gibi davranılıyor 9'uncu sınıfta da.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, onu da unutuyoruz galiba, yetişkin değiller çocuklar yani. Ben kendi çocuklarıma bakıyorum, çok küçük.

Çok teşekkürler bu bilgilendirmeler için.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Sayın Vekilim, ben bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun lütfen.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Size bir şey soracağım: Bu çocuklar -demin sorduk işte- yaklaşık 14 bin lira bir para alıyorlarmış aylık, bu çocuklar bu parayı nasıl harcıyorlar veyahut da bu çocuklar tasarruf yapıyorlar mı? Yani aldıkları parayı ne yapıyorlar? Sizce

nasıl harcıyorlar, nereye harcıyorlar? Çünkü 14 bin iyi bir para, Gençlik ve Spor Bakanlığının verdiği burs miktarı bildiğim kadarıyla 4 bin, doktora programı 12 bin liraydı.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, fena bir para kazanmıyorlar yani.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - 14 bin lira asgari ücretin yüzde 50'si, iyi para.

Sizden şunu da öğrenmek istiyorum: O aldıkları paraları nerelere yani ailelerine mi yardım ediyorlar yoksa kafelerde yiyip içiyorlar mı, sigara mı alıyorlar? Sigara aldıkları kesin de. Yani o konuda onlara bir yönlendirmede bulunuyor musunuz?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir de uyuşturucu için de bir risk çünkü değil mi Hocam?

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Evet, onun için sordum bu soruyu.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Sorduğunuz soruya cevabım şu: Öğrencilerin bir kısmı kazandığı parayı sigaraya veriyor yani bunu görmemiz lazım. İkincisi, telefon almak için bir mücadele veriyorlar. En büyük idealleri bir iPhone telefon almak, telefonu aldıktan sonra onların hayatta bir amacı kalmıyor. Böyle bir tipler de var ama aralarında gerçekten bilinçli olanlar da var, askerlik için para biriktirenler de var, ayda bir çeyrek altın alanlar da var, motosiklet için para biriktirenler var, "Aileme yük olmayayım." diyenler de var.

Bir şeye dikkat çekmek isterim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çoğunluk nasıl Hocam?

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - "14 bin lira" diye ifade ettiniz, benim öğrencilerimden şu anda 45 bin lira maaş alanlar var yani o yasal alt sınırdır, çok aşırı ücret alan öğrencilerimiz var. Yani özellikle benim öğrencilerimden, mobilya bölümü öğrencilerinden 11, 12'nci sınıfta 30 bin liradan aşağı alan yok, 45 hatta 50 alanlar var, parça başı çalışanlar var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çoğunluk ne yapıyor Hocam?

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Bütçesini çok iyi yönetenler de var ama dediğimiz gibi sigaraya yanaşanlar da var, telefon için mücadele eden de var; böyle yani genel ortalama.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, böyle bir şey eğitimi verilebilir mi, güzel olmaz mı? Para nasıl... Bizim ev ekonomisi dersimiz vardı hatırlıyor musunuz? Kızlar ortaokulda ev ekonomisi dersi görürdük, erkekler tarım, teknik iş dersi görürdü. Biz de ev ekonomisinde şunu şununla kombin yap, bunu bununla yani nasıl üretim yapılır, nasıl aile tasarruf eder; bunları öğretirdi. Şimdi, tabii, o öğretilmeyeceğine göre para nasıl değerlendirilir, nasıl tasarruf yapılır? Belki bu ders de eklenmeli yani bu MESEM öğrencilerine, değil mi hocam?

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Önemli bir para.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - 5 bin alıyor, düşünsenize.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - 5 bin çok güzel bir para. Paranın büyük bir kısmının sigaraya gitmesi veyahut da gerekli olmayan...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Uyuşturucuya gitme riski de var.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Bilmiyorum yani kumar var mı, siz gördünüz mü? Sanal kumar...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sanal kumar, evet.

SAKARYA ERENLER İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ AYHAN ERSOY - En ciddi risklerden biri şu an sanal kumar.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

SAKARYA ERENLER İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ AYHAN ERSOY - Çocukların arasında son derece yaygınlaşmaya başladı yani ciddi tedbir almamız gereken alanlardan biri sanal kumar tehdidi. Oraya yönelik eğitim çalışmalarının çok ağırlık kazanması gerekiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kesinlikle, çok katılıyorum.

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Şöyle bir şey de var efendim: Bizim çocuklarımız içerisinde parçalanmış aile çocukları çok fazla. Kendi evini geçindiren çocuklar da var bunların içerisinde yani zorunlu olarak mesleki eğitime yönlendirilmiş çocuklarımız çok fazla. Yani sadece şey noktasından bakmayalım, ev geçindiriyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle: Akademik olarak aslında başarılı olabilecekken yani belki üniversiteye gidip başka bir şey rota çizebilecekken zorunlu gelen var mı para kazanmak için?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Var. Bilinçli gelen de var, zorunlu gelen de var. Şimdi, mesela Düzce Fen Lisesini bırakıp gelen benim öğrencim var, 10'uncu sınıfta şu anda.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ne okuyordu hocam, bölümü neydi?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Elektrik bölümü.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) - Niye bıraktı Hocam?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Şöyle diyor: Abisi herhâlde mühendis olmuş ve işe girememiş, para kazanamamış; ondan örnek olarak dönmüş, bize gelmiş. Para kazanıldığı noktada çok farklı harcama yerleri var. Çocuklar alışkanlıklarına mutlaka çok para harcıyorlar. İşte, motor zevkleri var, sigara zevkleri var -zevk demeyelim ona- harcamaları var. Bunun yanında da sıkıntılı çocuklarımız da çok fazla olduğu için ailelerine veriyorlar direkt. Artık 12'nci sınıfta ya da 11'inci sınıfın ikinci döneminden sonra kendi harcamalarını biraz şey yapıyorlar, ilk başladıklarında da direkt zaten telefona veriyorlar. İşte, taksitle telefon alıyorlar falan ama bizim söylediğimiz şey şu var onlara, net olarak söylüyoruz: Biz sizden bir iş yeri açmanızı istiyoruz, o yüzden de paranızı boşa harcamayın, işten artmaz, dıştan artar diye.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Paranızı biriktin, yatırım planınızı yapın; çok güzel.

Ya, bunu öğretmek bence çok kıymetli, yatırım planı olması, israf yapmaması çok kıymetli.

Peki, burada sorumlu çocukların değerlerini etkilemesi noktasında bir şey oluyor mu? Yani olumsuz etkileme oluyor mu?

ELEKTRİK ELEKTRONİK ÖĞRETMENİ TEKİN BAYER - Oluyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Başka soru var mı?

Buyurun lütfen.

MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMENİ HAKAN ERCAN - Motor öğretmeni Hakan Ercan.

Sayın Vekilim, hoş geldiniz.

Sadece gözlemlerim veya yapabileceklerle ilgili olarak genel bir cümle kurmak istemiştim.

Birincisi, bu sigaraya ulaşım noktasında sadece 18 yaşından küçüklere satılmaz ibaresi haricinde bir de Mecliste de var kredi kartıyla...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Aslında çok büyük cezası var da uygulanmıyor. Hapis cezası var.

MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMENİ HAKAN ERCAN - Mecliste de sanki öyle bir yazı okumuştum, sigara satışının parayla değil de kredi kartıyla satışının olması belki bir önlem olacaktır çünkü kredi kartına ulaşım zor. Yani bizim bunlara temas ettirmemeliyiz gerekiyor işin açığı bu kadar kolay ulaşılmamalı. Birincisi bu.

İkincisi: Sosyal medyada kamu spotu göremiyoruz, Instagram'da kamu spotları olmalı bunun yaşlarına uygun, açıklayan. Hani, sürekli kaydırdığında...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Reklam gibi, zorunlu seyredilecek.

MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMENİ HAKAN ERCAN - Sağlık Bakanlığının bununla ilgili kamu spotu olmalı.

Üçüncüsü: Okullar yalnız bırakılmamalı. Öğrenciler buraya geliyor, gerçekten parçalanmış, bölünmüş, sosyal, ekonomik sorunları olan ailelerin çocukları geliyor ama Sağlık Bakanlığı da gelmeli, Kültür Bakanlığı İl Müdürlüğü de gelmeli, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü de gelmeli. Sayın Vekilim, burada bizim elimizde sihirli bir değnek yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Diyelim ki Kültür ve Turizm Bakanlığı Müdürlüğü geldi, bu çocukları mesela bir kültür turuna götürmeli gibi mi mesela?

MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMENİ HAKAN ERCAN - Vekilim, bu çocuklarla ilgili e-takip sistemi olmalı.

Bu çocuk bu maddeye ulaştı, hangi bakanlık... Bakanlıklardaki il müdürlüğünün takibi olmalı, okuldaki rehberlik servisinin bir takibi olmalı. Yani ne yapıyoruz bu çocuğa biz? Bu çocuğa, ailesine kaymakamlıklarımız vasıtasıyla sosyal yardım olabilir yani ziyaretler olabilir. Okulun bir payı vardır, anlıyorum ama toplumun payını bence okul değil, tüm il müdürlükleri yani bakanlığımızın temsil ettiği il müdürlüklerinde... Çünkü Sağlık Bakanlığının yükü azalacak. Şimdi, suça bulaşıyor, obezite sorunu değil... Demek istediğim: Yapacağımız dokunuşlar bakanlıkların yükünü azaltacaktır; sağlık yükünü, Emniyet yükünü... "Kültür, sanat" diyoruz, havada kalmasın yani belediye hizmetlerinin bütçeleri buna göre bence ayrılmalı, okullara dokunulmalı.

Teşekkürler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkürler.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Efendim, çok söz aldım, kusura bakmayın ama ben başka bir konuyu da dile getirmek istiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Estağfurullah.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Bu suça sürüklenen çocuklar konusunda birkaç tecrübemi aktarmak isterim.

Ben öğretmenim, aynı zamanda Adalet Bakanlığının da uzlaştırmacısıyım. Baktığım birkaç dosyada bilinçli olarak 18 yaşından küçük çocuklara suç işletildiği ve bunu "Nasıl olsa ceza almayacak." şeklinde değerlendirilip çocuklara suç işlettirildiklerini gördüm, dosyaya o görüşümüzü de yazdık. Belki sizlere ulaştı ya da ulaşacak ama toplumda genel bir kanı var: "18 yaşından küçük çocuklar suç işlediği zaman nasılsa ceza almıyor, dolayısıyla biz bunları kullanalım." şeklinde bir algı var, özellikle bu alt kültür tabanda. Hatta siz de onu mutlaka görmüşsünüzdür. Geçenlerde Telegram grubunda iş ilanı yayınladı "Her türlü dükkân kurşunlanır." Ondan sonra "Bacağından vurmanın fiyatı budur." filan şeklinde bir liste yayınladı ve sonunda diyor ki: "18 yaşından küçük olanlar, iş isteyenler varsa müracaat etsin." şeklinde bir ilan vardı. Aslında bu sorunun nereye geldiğini gösteriyor. Dolayısıyla, yapılan çalışmalarda 18 yaşından küçüklerin çocuk tanımı bir değişmesi lazım, bunun üzerinde çalışmamız lazım. Yani artık bu 15 mi olur, 16 mı olur? Bizim öğrenciler arasında da genel olarak "Hocam, nasıl olsa suç değil yani biz girsek kapıdan gireriz, öbür taraftan çıkarız." gibi bir anlayış var. Ceza hukukundaki bu bakış açısının tekrar gözden geçirilmesini ben tavsiye ediyorum ya da işte diliyorum. Haddimi aşmayayım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI ÖĞRETMENİ SEYFİ YÜCEL - Yani 18 yaşından küçük herkes çocuk değil, onu demek istiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Haklısınız, çok teşekkürler.

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Sayın Başkanım, ben bir şey ifade edebilir miyim?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun edin.

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Aslında eğitim anlamında yani eğitim kurumları olarak bu işin formülü aslında Ali İnci modeli.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ne modeli?

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Ali İnci modeli.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ha, Ali İnci Modeli.

SAKARYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ COŞKUN BAKIRTAŞ - Şimdi, Sayın Milletvekilimiz öğretmen ve öğretmenliği sırasında, beden eğitimi öğretmenliği sırasında ciddi başarılı sporcular yetiştirmiş bir öğretmenimiz. Biz kendisiyle istişare ederken

şöyle bir şey analiz ettik: İsrarlı bilimsel ve sosyal takip. Şimdi, Sayın Milletvekilimizin modelinde o var: İsrarlı takip yani öğrenciyi yakalayıp ısrarlı takip; ailesini, çevresini, arkadaşlarını, komşusunu ve onu. Nihayetinde sona getiriyor. Bizim sistemimiz içerisindeki diğer toplantıda da birleştirdiğim zaman ısrarlı takip mekanizmasının sisteme entegre edilmesi gerekiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok doğru diyorsunuz.

Evet, ısrarlı takip yani sonuna kadar, düzeltene kadar, tekrar tekrar devlet şey yapmalı.

Buyurun lütfen.

ERENLER REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ BÖLÜM BAŞKANI GİZEM ÖZGE KAYA - Erenler'den PDR Hizmetleri Bölüm Başkanımı yani bölgemizdeki tüm rehber öğretmenlerle eş güdümlü olarak çalışıyoruz. Buna ek olarak "ısrarlı takip" diyorsunuz ya, bunu tabii biz arkadaşlardan duyduğumuzda şunu söylüyorlar: "Evet, çocuk madde kullanıyor ama bunun kökenine indiğimizde anne-baba da madde kullanıyor." Bu ısrarlı takip aileyi işin içine katarak, ailelere belki aileye ilişkin bu maddenin zararları, maddeden uzaklaştırma yükümlülüğü tarzı eğitimler vererek de işin içine katarsak çok daha yararlı olacaktır.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkürler.

Son bir soru soracağım ama cevabı olabildiğince kısa verin lütfen: Çocuklar sizi, rehberlik hizmetini etkin kullanıyor mu? Geliyorlar mı gerçekten bir dertleri olduğu zaman? "İş yerinde şu oldu." ya da "Böyle oldu, şunu hissediyorum, bunu hissediyorum." Gerçekten etkin kullanıyorlar mı, sık sık kapınızı çalıyorlar mı?

REHBER ÖĞRETMEN BERNA KARADUMAN - Buna ben şöyle cevap verebilirim. Ben bu okulda ilk kez MESEM'lerde geçen yıl çalışmaya başladım ve okula ilk geldiğimde aslında kurumun içerisinde herhangi bir rehber öğretmen kadrolu olarak çalışmamış. Daha öncesinde hep görevlendirmeler yapılmış, rehber öğretmenimiz okula bir gün gelmiş görevlendirme dolayısıyla. Böyle olunca işler biraz kâğıt aşamasında kalmış, çerçeve planın hazırlanması, o gün geldiğinde, işte, danışmanlık tedbiri öğrencisi varsa onunla ilgili çalışmaların yürütülmesi gibi. Biz geldikten sonra çocukların sınıflarına tek tek girdik: "Bakın, çocuklar biz rehber öğretmeniz, biz ne işe yarıyoruz? Biz bunu bunu yapıyoruz." derken başlangıçta tabii bu çok fazla olmadı. Geçen sene benim 2 öğrencim vardı düzenli olarak gelen ve ben buna çok sevinerek anlatıyordum. 2 öğrencim var ve bana düzenli geliyorlar. Bu yıl bakıyorum, çok daha fazla öğrencimiz var. Kapıyı çalıyor "Hocam, benim ailevi bir sorunum var, konuşabilir miyiz, özel konuşabilir miyiz." Bunlar bizim için çok güzel. Evet, bu yıl daha da gelişti. Evet, çok fazla değil yeni yeni rehberlik bizim okulda oturuyor ama oturmaya başladı.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Acaba çocukların gelmesini beklemeden düzenli randevular oluşturulursa çocuklarla iyi olabilir mi?

REHBER ÖĞRETMEN MELİHA YERLİKAYA - Onu şöyle söyleyeyim: Şimdi, kurumumuz meslek eğitimi verdiği için haklı olarak çocuklar meslek öğretmenleriyle daha fazla vakit geçiriyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, meslek öğretmenlerinin de bir rehberlik tarafı var. Zaten hepsi yetişmiş, kıymetli...

REHBER ÖĞRETMEN MELİHA YERLİKAYA - Evet.

İşin özü gönüllülük esasına dayandığı için ve ben daha çok gördüğüm için doğal olarak bir sıkıntı varsa, bir ihtiyaç duyarsam o öğretmenden talep ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Doğru.

REHBER ÖĞRETMEN MELİHA YERLİKAYA - Bu konuda meslek hocalarımız bizimle zaten -sağ olsunlar- eş güdümlü gidiyorlar. Öğrenciyi çok yönlendiren var ve öğrenci sayısının fazlalığından kaynaklı -2.200 öğrencimiz var- hani her bir öğrenciyle bireysel görüşme yapacağımız noktada düşünürsek birazcık ulaşılabılır bir hedef değil ama işte risk faktörü yüksek olan öğrencileri belirleyip...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Risk faktörü yüksek öğrencileri, doğru; haklısınız.

REHBER ÖĞRETMEN MELİHA YERLİKAYA - Zaten biz dönem başında risk haritaları çıkarıp sınıf rehber öğretmenlerimizle ilk öncelik onlar olmak üzere ulaşabildiğimiz kadar öğrenciye ulaşmaya çalışıyoruz. Yani burada hem sınıf rehber öğretmenlerimiz hem de meslek hocalarımızın yardımlarıyla bunu daha fazla sağladık. Hocamın da dediği gibi yani rehberlik kültürü bu kurumda, önceki yıllarda rehber öğretmen olmadığı için... Son iki yıldır biz hepimiz buradayız arkadaşlarla 4 kişiyiz, daha fazla bu kültürün yayıldığını ve gelecek yıllarda da artacağını düşünüyorum ben.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ederiz.

Herhâlde öğretmenler ve idarecilerle de görüşmelerimiz bitti. Çok teşekkür ediyoruz sağ olun, çok kıymetli katkılar verdiniz. Çok çok teşekkür ederiz.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Evet, ben de bir iki söz söyleyeyim öğretmen olduğum için.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun Hocam.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Değerli arkadaşlar, sizleri tebrik ediyorum, güzel bir karşılama yaptınız okulda.

Sayın Başkana Ankara'da "Ya, böyle böyle ilgisiz bir Sakarya vardı." dedirtmediniz, bundan dolayı da teşekkür ediyorum.

Diğer taraftan da Sayın Müdürümün söylediği gibi, ben 250 beden eğitimi öğretmeni yetiştirdim, ortaokuldan alıp lisede devam ettirdim. Misal benim bir öğrencim, baba yok, Almanya'da; sokakta kalacak durumda, Almanca okuyor çocuk. Dedim ki "Bu, bir şey olacak, zeki bir çocuk, Orta Doğu'yu okur." Çağırdım abisini, bunun derslerini değiştirilim. Birinci dönem de bitiyor, birinci sınıf; İngilizce öğretmeni "Öğretmem!" dedi. "Ya, Hocam, olur mu?" dedim yani "Hayır, bu hakkı var. Yıl sonunda imtihana girsin, kazanırsa İngilizce okusun." "Yok." diyor. Okul müdürü karşı çıktı bu hakkı kullanacak diye ve kullandırdık; İngilizceden 100 üzerinden 100 aldı. Neyse, İngilizce okudu. "Orta Doğu'cu" çıktı benim adım. Öğrenciyi takiple yaptığımız, bunu yaptığımız için söylüyorum, "Orta Doğu'cu" çıktı adım. Arkasından liseyi bitirinceye kadar her gün bütün öğretmenler -60 öğretmen var- "Orta Doğu ne âlemde?" diyor, "Yok, şöyledir..." Yani yıl sonuna kadar böyle devam etti, lisenin sonuna kadar, orta 2'den sona kadar. Ve imtihana girdiler Orta Doğu makine bölümünü kazandılar.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ
PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Maşallah.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Herhâlde yani bir öğretmen olarak rahatladım.

Ben beden eğitimi öğretmeniyim, spor yönünden çok beden eğitimi öğretmeni var ama bu şekilde olan. Öğrencinin nereye yönlendirilmesi gerekiyorsa oraya yönlendirin ve şu anda okulu -makine bölümünü- 1'inci olarak bitirdi, uluslararası büyük şirketlerde CEO olarak çalışıyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Başarı hikâyesi.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Bizim bunlara dikkat etmemiz lazım. Ben peşinden hiç ayırmadım, asla. Ben, Millî Selamet Partisinin Gençlik Kolları Başkan Yardımcısıydım, Millî Türk Talebe Birliğindeydim. Mustafa Karataş Hoca'yı izliyorsunuzdur zaman zaman Kanal 7'de; o benim sınıf arkadaşım, o Başkan, ben Başkan Yardımcısıyım, uzun dönemden geliyorum.

Diğer taraftan, düşüncem belli, fikrim belli ama ben öğrencilerimi ayırmam, asla ayırmam. Cumhuriyet Halk Partili en az şu an 3 hocamın öğrencileri var, koyu babaları, beni babaları sevmez, anneleri sever. Ve çocuklar şu anda biri Kur'an okutuyor, senin öğrencin, Orhan Karagözlü aynı. İdris Demir baktığınız zaman Sakarya Voleybol Takımının antrenörü ve Voleybol Millî Takımının antrenörlüğünün yapan bir arkadaşımız. Bu, 3'ü bariz çocuklardı, üst düzey olduğu için söylüyorum, 3'ü de Türkiye'de söz sahibi yani. Eğer bıraksaydım 3'ü hırsızlıkla, güvercin hırsızlığından başlayıp farklı olaylarla devam edecek olan arkadaşlardı, şu anda 3'ü namaz kılıyor ve namaz kıldırarak durumda olan arkadaşlar. Sizlere çok görev düşüyor, ben de bir öğretmen olarak, Belediye Başkanlığı yapmışlığım var, ilçe başkanlığı yapmışlığım var ama benim için en önemli meslek hâlâ öyle, birinci sırada öğretmenliktir arkadaşlar. Biz de her zaman sizinle birlikte olduğumuzu ifade ediyorum. Yapmamız gerekli olan ne varsa, başta Kaymakamımız ve İl Millî Eğitim Müdürümüz, İlçe Millî Eğitim Müdürümüz, okul müdürlerimiz, sizler her zaman yanınızdayız.

Hepiniz saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımız ve heyeti Sakarya'mıza hoş gelmişler, sefalar getirmişler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

ALİ İNCİ (Sakarya) - İnşallah, buradan güzel duygularla ayrılırsınız.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Hem güzel duygularla hem güzel bilgilerle ayrılıyoruz Kıymetli Başkanım, çok teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:14.31